

SETKÁVÁNÍ

Časopis Olomoucké diecéze
Církve československé husitské
březen 2024

Týden modliteb za jednotu křesťanů – Lubina u Kopřivnice

Obsah

Úvodní slovo biskupa <i>Tomáš Chytil</i>	2
Homilie <i>Markéta Sikorová</i>	3
Včela, med a velikonoční svíce <i>Pavel Kolář</i>	5
Rozhovor s Jaroslavem Rysem <i>Monika Bartková</i>	7
Ostrava–Hrabůvka – 90. výročí otevření Husova sboru	9
Loštice – Kristus vysmívaný <i>Vlastimír Haltof</i>	12
Biskup Bohumír Cigánek <i>Martin Jindra</i>	15
Projekt Podané ruce mentora <i>Jaroslav Křivánek</i>	22
Investice olomoucké diecéze v roce 2023 <i>Radek Hruška</i>	26
Dětem	27
Velikonoční bohoslužby	28
KUK – Kam za uměním a kulturou	29
Pozvánka na akce	30

SETKÁVÁNÍ. Jako občasník vydává Olomoucká diecéze Církve československé husitské, Žilinská 113/5, 779 00 Olomouc.

Redakční rada: Monika Bartková, Vlastimír Haltof, Tomáš Chytil, Lucie Gudrun Peterová, Vladimír Šiler.

Uzávěrka příspěvků pro příští číslo: 18. 8. 2024

Příspěvky můžete zasílat elektronicky na adresu: redakce.ccsh.olomouc@email.cz. Redakce si vyhrazuje právo výběru a úpravy příspěvků. Pokud chcete poslat fotografie, vezměte, prosím, na vědomí, že redakce může přijmout pouze fotografie pořízené ve vysokém rozlišení kvůli výstupní kvalitě tisku. Za vaše příspěvky děkujeme.

Tisk: PROPERUS, s.r.o., Šlechtitelů 1, 779 00 Olomouc; www.properus.cz

Úvodní slovo biskupa

Vážení čtenáři,

máme možnost opět prožívat veliké křesťanské svátky. Jsou zahaleny tajemstvím, dokonce některými označovaným jako největší div, co svět světem stojí. Někdy je ovšem těžké v reáliích tohoto světa myslet na slávu vzkříšení. Zdá se, že dnešnímu člověku je velkým nepřítelem nejistota. Někdy až ne-stravitelným soustem. „*Jen kdybych věděl, jak to je, co přesně to znamená, ta nejistota je ubíjející!* Potřebujeme mít v základních věcech jasno. Pak jsme relativně spokojeni. Problém je v tom, že cesta s Ježíšem je poměrně dobrodružná, dynamická. Nedává nám poznat vše, své místo mají pochybnosti, někdy jde hledání smyslu až na dřeň, do morku.

Evangelium ukazuje, že vzkříšený Ježíš se dává poznat svým přátelům. Ve shromáždění, na cestě, ale těm, kteří to úplně nezabalili. Rozpomínají se, hledají souvislosti, není to vlastně nic triumfálního. V zárodku spíš hodně nenápadné, podivné, zmatené. A přece. Stala se velká věc. Může se stát i nám. A děje se. Srdce hoří a nemůže si tolik lásky nechat jen pro vlastní existenci. Konec zákulisí, jde se ven a – Pán žije!

Toto číslo se několika články dotýká Velikonoc. Je poměrně pestré a já pocituji vděk, že se dozvíme mnoho dobrého a přínosného nejen ze života diecéze. Připomínáme si osobnost olomouckého biskupa Bohumíra Cigánka, vznik sboru v Ostravě–Hrabůvce, projekt, který pomáhá propuštěným vězňům s adaptací do života na svobodě. Jsou to všechno střípky z církve, jejíž služby jsou rozmanité a celé si to umí dát dohromady snad jen Pán a Spasitel. Na této zemi se ale nevyhnul ani ponížení a posměchu, což mimo jiné vyjádřil umělec sochou, v současnosti umístěnou v našem sboru v Lošticích. Jsme spolupracovníci a naším posláním je v konkrétním čase a místě konat to, k čemu nás Pán volá a zve. Ať je naše zaměstnání jakékoliv. To vlastně vyplývá i z rozhovoru s bratrem Jaroslavem Rysem, členem diecézní rady.

Vážení a milí, jistě si v *Setkávání* najdete to své. Děkuji všem, kdo do něj přispěli. Oslavme velikonocní čas v našich shromážděních, protože tam se setkáváme s živým Kristem a on je vprostřed nás. Přeji vám, abyste byli naplněni radostí spojenou s úžasem nad tím, že víra, naděje a láska v tomto světě a mezi námi stále mocně působí!

Tomáš Chytil

Hospodine, každou neděli slavíme vítězství lásky nad smrtí v Kristu Ježíši, Tvém milovaném Synu a našem Pánu. Dostává se nám tím síly a naděje, abychom se i na naší cestě stávali vděčnými vyznavači, že Kristus kraluje a je Dárce věčného života. Amen.

Jan 20,1-18

Tolik zmatku na jedno ráno! Tolik událostí, tolik postav! Tolik pobíhání, předbíhání a míjení...

V neděli před úsvitem přichází Marie z Magdaly ke hrobu. Ta, která se po vysvobození z moci démonů o Ježíše ze svých prostředků starala. Ta, která mu sloužila až do samého konce bez ohledu na rizika a ztráty. Ta, která mu věřila a byla mu nablízku až do posledních okamžiků jeho života.

Proč ke hrobu jde, nevíme. O balzamování Ježíšova těla nepůjde, protože to už podle Janova podání udělali Josef z Arimatie a Nikodém. Ale něco ji tam táhne. Zkusme se vžít do jejích pocitů, kdy se nám všechno, na co jsme dosud spoléhali, rozpadlo pod rukama. Bolest rozedírá její nitro a Marie Magdalena se v hlubokém zármutku přichází naposledy rozloučit.

Jaké leknutí, jaká úzkost ji asi zaplavila, když uviděla hrob otevřený. V domnění, že Ježíšovo tělo bylo neznámo kam a kým odneseno, utíká vyděšená Marie za Petrem a – jak tradice předpokládá – za Janem. Ti přebírají štafetový kolík a běží ke hrobu. Kolik dobrých výkladů tohoto závodu už bylo napsáno – kdo chce být první a vpředu, komu dochází dech, kdo koho předbíhá a co to všechno znamená. Vystačme si pro dnešek s verzí, že učedníci běželi, seč jim nohy stačily.

Jan doběhne ke hrobu první, dovnitř jenom nahlédne, uvidí plátna a počká na Petra. Ten potom vstupuje do hrobu a přesně popíše, co našel. Lněná plátna, do kterých byl mrtvý Ježíš zavinut a šátek, kterým mu ovázali hlavu, svinutý stranou. Sestupuje i Jan a rozhlíží se: takto přece nevypadá místo po odneseném těle! Ne, Ježíš nebyl nikam přemístěn. Evangelista tuto chvíli Janova rozhlížení zaznamená velmi krátce: spatřil vše a uvěřil. Jak stručné a jak závratně velké! Ježíšova slova, činy, znamení, která činil, jeho utrpení, pohřební plátna v prázdném hrobě – to vše dohromady vytvořilo Janovi ucelený obraz. Jestliže učedníci dosud nevěděli, že podle Písma musí Ježíš vstát z mrtvých, nyní to Jan pochopil. Oba učedníci se pak vrací. Nečteme, že by si cokoli říkali. Jdou mlčky domů. I na Marii zapomněli. Ví jen to jediné: Ježíš opravdu vstal. I když není jasné jak. Stalo nevysvětlitelně. Stalo se!

Sestry a bratři, zahledíme-li se do hrobu s odvaleným kamenem jako učedníci, uvidíme v té prázdnotě všechny předchozí události. Že Ježíš zemřel na kříži, že na ten Ježíše dohnala lidská nenávisť, nepochopení, politikaření, náboženské odsudky a předsudky, a celý ten kolotoč se roztočil, protože Ježíš přišel, aby svým životem dosvědčil, že Bůh miloval svět. Bez tohoto kontextu znamená prázdného hrobu těžko porozumíme.

Ale ještě na scéně zůstává zapomenutá Marie. Stojí venku a pláče. Také jí to nedá, také ona se podívá do hrobu. Na místě, kde by mělo ležet Ježíšovo tělo, vidí dva anděly, ale je zřejmé, že to pro Marii nejsou dostatečné kulisy velké události. Dál si vede svou, že Ježíše někdo odnesl a ona neví kam. Pro

smutek nevidí to, co ukazuje na vzkříšení. Nemá na anděly žádné otázky, ani ji nenapadne, že by věci mohly být jinak, než jak je právě vnímá. Jak je to lidské a jak to každý někdy zažíváme! Marie se od andělů odvrací a spatří, že za ní někdo stojí a položí jí stejnou otázku, jako před chvílí anděl: „Proč pláčeš?“ Marie je tak pohroužená do své beznaděje, že příchozího považuje za zahradníka a ptá se ho, zda neví, kam položili jejího Pána. Tu se jí Ježíš dal poznat, když ji oslovil „Marie!“. V prozření zvolala: „Mistře!“

První člověk, který viděl vzkříšeného Ježíše, ho viděl přes slzy. A první slova vzkříšeného Ježíše patří plačící, rozbolavělé ženě. Náboženství, které se později stane tak ambiciózním, se rodí v zahradě, kde Pán, Kristus, s porozuměním oslovuje zlomenou ženu s pochroumanou minulostí. Ježíš, Bůh, kterého je možné si splést se zahradníkem, jednoduše vysloví Mariino jméno. Jak důvěrný, silný a slavný okamžik! Poté Ježíš posílá Marii za učedníky. Nazývá je svými bratry a chce, aby věděli, že jeho Bůh je i jejich Bohem. Nejsm jen já a ty. Jsem já a vy. Jdi, Marie, a pomáhej tomu, aby věřili i ostatní. Abyste o své víře spolu mluvili, spolu ji prožívali, spolu Otce oslavovali.

Když čteme zprávu o ukřižování a pohřbení Ježíše, my už víme, jak to celé dopadne. Celý pašijový příběh pak vnímáme jako dramatický, ale přece jen dobře končící děj. Marii i oběma učedníkům však v tu chvíli vůbec není jasné, že to „všechno dobře dopadne“. Že by to mělo vůbec ještě nějak dopadnout. Vidíme pouze tři živáčky, kteří míří na místo smrti. A tam uvěří. Právě v tom se nám ten příběh dostává pod kůži. Jak se k němu postavíme? Můžeme dál považovat Ježíše za mrtvého. Nebo uvěřit zprávě o vzkříšení. Velikonoční příběh je příběhem víry. Bez ní je nesrozumitelný a nepochopitelný. Vzkříšení je vlastně tak trochu i na každém z nás. V tom, jestli odmítneme přisoudit tomuto světu a jeho pravidlům poslední platnost. V tom, jestli budeme chtít, budeme doufat a věřit, že náš život může fungovat jinak. Že nepodlehne beznaději a strachu. Vzkříšení vítězí všude tam, kde se nespokojíme s tím, jak to chodí v nás i kolem nás, ale necháme se překvapit Božím řešením a uvěříme Boží možnosti a Boží moci. Může nás v tom vést a držet jedině víra a radost, že Kristus nezůstal v hrobě a naděje, že Boží království je už mezi námi. Amen

Modlitba: Vzkříšený Pane Ježíši Kriste, kámen, který dělil hrobku pro tvé mrtvé tělo od cesty, kudy chodili živí, je odvalen; předěl, který dělil říši mrtvých a svět živých, padl. Všechno mrtvé v nás uvádíš znovu do života. Odvaluješ kámen, který nás tíží a brání nám žít. Dáváš nám jistotu, že i my můžeme vstát z hrobu vlastního strachu a rezignace. Ve velikonočním svítání přicházíš každého jednoho z nás oslovit jménem. Dej nám účast na tvém vzkříšení, ať přistupujeme k druhým lidem zpříma a s nadějí, protože také v nich je tvá láska silnější než smrt. Amen.

Markéta Sikorová

Včela, med a velikonoční svíce

„Žádná tma pro tebe není temná: noc jako den svítí,
temnota je jako světlo.“ (Ž 139,12)

Tmu sboru protíná světlo velikonoční svíce a radostné zvolání „Světlo Kristovo“ přechází v chválu vykoupení v Ježíši Kristu, která plaší ticho hrobu a smrti.

Bohoslužebná kniha naší církve nabízí již několik let našim obcím možnost zahájit oslavu zmrtvýchvstání našeho Pána *Slavností světla*. Velikonoční vigílii rozvinula i obřadem *Obnova křestních slibů*. Navázala tak na starobyrou křesťanskou tradici, v níž křesťané spásnou smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista slavili světlem, slovem Písma, křtem a společnou eucharistií. Ty spolu tvoří jeden celek velikonoční zvěsti. Ale jen tehdy, když každý ze čtyř prvků může promluvit svým nezáměnitelným hlasem. A být jedinečným pozváním k účasti na životě v Ježíši Kristu.

Starokřesťanská velikonoční slavnost světla má svůj původ nejspíše v *Lucernáriu*, slavnostní formě rozžehnutí olejových lamp v místnosti na začátku večerní modlitby. Praktický význam je nasnadě – poskytnout dostatek světla pro čtení a případné společné jídlo. Motiv světla však natolik evokoval biblické svědectví o pravém světle, které vešlo do světa a osvětluje lidi (J 1,9), že rozžehnutí světél provázeli křesťané díkůvzdáním za světlo a Ježíše Krista. K nejstaršímu dochovanému požehnání nad světlem patří zpěv *Fós hilaron* (blažené, radostné světlo). Teologickým jádrem lucernária byl motiv **osvícení**, velikonočního pak zejména téma **epifanie**.

Původním světlem, které se přinášelo pro velikonoční vigílii, bylo světlo lamp spojené s díkůvzdáním. O tom byl přesvědčen Jeroným, významný překladatel Písma do latiny, když odmítl výzvu k sepsání chvály na velikonoční svíci. Jeho odpověď jáhnu Praesidiovovi z Piacenzy (r. 384) je nejstarší zmínkou o užívání velikonoční svíce a tvorbě textů pro její žehnání (*benedictiones cerei*). Jeroným pro svíci (a motiv vosku/medu) neshledává oporu v Písmu a naopak zdůrazňuje, že

ženich přicházející na svatbu (velmi starý velikonoční motiv) je vítán planoucími olejovými lampami. Pozařazuje se i nad tím, jak se na znění požehnání pro svíci podílejí texty pohanských básníků a řečníků.

Velikonoční svíce vyrobená z včelího vosku s papyrovým knotem ale získávala stále více pevné místo ve velikonoční liturgii západních křesťanů a ze severní Itálie se postupně šířila latinskou Evropou, aby nejspíše až v 10. století doputovala i do Říma.

Důvodem, proč nahradila svíce původní lampy, byla nejspíše obrazotvornost těch, kteří tvořili její požehnání. My z ní slyšíme v současném zpěvu *Exsultet* jen nepatrnou ozvěnu v „pilné včele“, která připravila vosk (V textu Díkůvzdání za světlo v naší Bohoslužebné knize ji ale nehledejte. Z něj při ediční práci ulétla). Španělský křesťanský básník Ennodius symbolický význam velikonoční svíce shrnul velmi jasně, když zdůraznil, že v sobě spojuje tři podstatné prvky v „mystickém společenství“: světlo zažehnuté z nebes, papyrus z říčních rostlin a vosk vytvořený včelou. Pro mysl vychovanou typologickým i alegorickým výkladem Písma tak v sobě svíce nesla klíčové **christologické** motivy. Modlitby určené pro její žehnání je rozvinuly zejména o téma **paschální**.

Podívejme se blíže na motiv včely. Jak může souviset se zvěstí o smrti a vzkříšení Ježíše Krista? Je až překvapivé, kolik prostoru některá z dochovaných požehnání velikonoční svíce věnovala právě včelám – občas i více než samotnému Kristu.

Včely i med jsou v Písmu vzácné. Svojí přítomností ukazují k Boží péči o jeho lid a k Božím zaslíbením. Tak bude zaslíbená země „oplyvat mlékem a medem“ (Ex 3,38; Ez 20,6) a lid, který by chodil po jeho cestách, by Hospodin sytil „medem ze skály“ (Žl 81,17). Pro žalmistu, jenž rozvažuje nad Božím zákonem, je Boží slovo „sladší než med“ (Žl 119,103) a prorok, který právě pozřel, a tak do srdce přijal, svitek Božího zákona, si pochvaluje, že je „sladký jako med“

(Ez 3,3; Zj 10,9-10). Nelze se divit, že mnozí pokládali i nejlepší výklady Písma za „medotekoucí“ a jejich autory zobrazovali s včelím úlem po boku (Ambrož Milánský, Bernard z Clairvaux). K sladkosti medu pro rty je přirovnána i obcerstvující síla moudrosti pro duši (Př 24,13-14). Smetana a med nemají chybět ani na stole Immanuela, aby uměl nejen rozpoznat dobré od zlého, ale to dobré zvolit a zlé zavrhnout (Iz 7,14-15). Odtud snad vzešla raně křesťanská praxe podávat nově pokřtěným spolu s mlékem i med, jak o tom píše Tertulián. A křesťanský gnostik Klément Alexandrijský připodobní křesťanského učence ke včele, neboť s jedinečným smyslem pro to nejskvělejší sbírá z různých květů filosofických škol ten nejlepší nektar, aby jej pak spojil v jedinečnou, přímo medovou moudrost křesťanského poznání. Zesláblému Jónatanovi se po medu rozjasnily oči a vrátila síla (1S 14,24-29), Jana Křtitele pak med divokých včel posiloval k jeho prorockému povolání (Mt 3,4). V životě ještě jednoho biblického bojovníka sehrají včely významnou roli. Ve chřtánu přemoženého lva nalezne Samson při návratu k jeho tělu plástev medu. Pojedl z něj nejen on sám, ale i jeho rodiče, kterým ho přinesl (Sd 14,8-9). Křesťanský výklad této události spatřoval v tlamě lva chřtán hrobu a podsvětí. Ve včelstvu a plástu medu pak přítomnost nového života, který se rodí ve smrti a z ní. (Antická

tradice se domnívala, že se nové včelstvo rodí z břicha zvířecích mrtvol, a Ovidius k příběhu o zrození včel z břicha obětovaného býka přidal dovětek: Životů přinesla mnoho zvířete jednoho smrt). Raně křesťanská ikonografie pak naznačovala spojení ryby a plástve medu s Ježíšovým stolováním, a tedy s motivem oběti a nového života. Antické přírodovědné představy měly vliv také na spojení motivu včely s Marií, novozákonní Deborou (tj. včelou). Antičtí autoři byli přesvědčeni, že se včely rodí bez pohlavního spojení, sbíraje své potomky ústy, prosty veškerého poskvrnění nečistotou. Tento obraz silně zapůsobil na křesťanské autory, kteří ve včele spatřili jakýsi předobraz Marie a jejího panenického početí. Mnohá požehnání svíce pak rozvinou právě tento motiv. Antické přírodopisce udivovala také spořádanost včelstev. Stala se pro ně obrazem dobře uspořádaného království v čele s králem (neboť netušili, že včelstvu vládne královna). Neudiví nás proto, že včely a jejich společenstva se staly obrazem církve a jejího Krále – vzkříšeného Ježíše Krista.

Včely a med nejspíše nenajdou přední postavení v naší oslavě Velikonoc, ale medové dobroty při velikonočním setkání dětí, provázené biblickým slovem o včelách, by do naší oslavy mohly přinést více dětské radosti a sladkého potěšení v našich snad až příliš hořkých časech.

Literatura

Stevenson, Kenneth. 1985. „The Ceremonies of Light - Their Shape and Function in the Paschal Vigil Liturgy“. *Ephemerides Liturgicae* 99 (2): 170–85. | Royt, Jan; Šedinová, Hana. 1998. *Slovník symbolů: kosmos, příroda a člověk v křesťanské ikonografii*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta. | Lurker, Manfred. 1999. *Slovník biblických obrazů a symbolů*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad. | MacGregor, Alistair J. 1992. *Fire and Light in the Western Triduum: Their Use at Tenebrae and at the Paschal Vigil*. Alcuin Club Collections 71. Collegeville, Minn: Liturgical Press. | Tichý, Radek. 2018. *Exsultet: historie a liturgie velikonočního chvalo zpěvu*. Přeložil Pavel Koronthály. Vydání první. Praha: Krystal OP. | Šedina, Miroslav. 2007. *Bakchantky a včely: řecký mýtus a filosofie u Klementa Alexandrijského*. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH.

Mgr. Pavel Kolář, M.T.S., Th.D.

katedra praktické teologie Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy

Milí čtenáři našeho časopisu. Před Velikonocemi jsem pro vás vyzpovídala bratra Jaroslava Rysa, člena diecézní rady, stavaře a podnikatele, hrdého člena naší církve, velkého cestovatele a upřímného hledajícího na cestě. Jeho radostný přístup k životu je nakažlivý a inspirující. Věřím, že přinese svěží vánek do vašich myslí a povzbudí vás v našem snažení, stejně jako mne. Velice za tento rozhovor děkuji.

Monika Bartková

Kdy jste se stal členem CČSH?

Byl jsem pokřtěn roku 1975 v kostele v Hodolanech u Olomouce. Do osmnácti let jsem pak ale ani nevěděl, že jsem pokřtěný. Až jednoho dne má máma uviděla sestru farářku Vlastu Šantekovou, jak přichází do vedlejšího domu, kde sídlil i obecní úřad v Bystročicích, sloužit mši a zavolala na mě, ať se jdu kouknout k oknu, že to je farářka, která nás křtila. Jezdila sem sloužit bohoslužby jednou za čtrnáct dní nebo jednou za měsíc, to už si nepamatuji. Zvědavost mě lákala jít se podívat, co se za dveřmi obecní společenské místnosti děje. Až jsem se jednoho dne rozhodl, že se půjdu kouknout. Už, už jsem byl u dveří, ale neměl jsem odvalu vstoupit, a odešel jsem. Celou dobu do další mše jsem měl divný pocit a byl jsem zklamán sám ze sebe, že jsem nesebral odvalu a neotevřel ty dveře. Následující mše začala a já byl opět na chodbě za dveřmi, chodil jsem sem a tam, ale nakonec jsem se odhodlal. Vešel jsem se sevřeným hrdlem. Sestra Vlasta se na mne koukla a pousmála se a naznačila, že se mám posadit a pokračovala v bohoslužbě. Ten den byl pro mě a mé směřování v životě hodně důležitý. Pamatuji si a nikdy nezapomenu na její nádherný hlas. A když začala zpívat, tak se mi začaly potit oči. Nevěděl jsem nic o Bibli, nic o zpěvnících, ale najednou jsem cítil něco úžasného a neznámého. Byl to Boží záměr nebo jen náhoda, že jsme se přestěhovali do domu hned vedle budovy, kde sestra farářka sloužila mše? Děkuji Pánu Bohu, že mi do cesty vstoupila a že mi dala tu možnost ho poznat. Tímto chci hodně moc poděkovat sestře farářce Vlastě Šantekové za její lásku a trpělivost.

Máte k naší církvi nějaký speciální vztah?

Miluji naši vlast, naši historii a samozřejmě i naši církev. Jsem hrdý, když můžu říci, že jsem husita. Když se bavím s lidmi v mém okolí a zmíním se, že jsem z husitské církve, tak mi spousta lidí řekne, že jsou také „čechoslováci“, „husité“, anebo že jejich rodiče či prarodiče byli. Často teď slyšíme, že Češi jsou málo věřící. Tak to bych tedy ani neřekl. Lidé, se kterými se setkávám, mi říkají, že věří v Boha, ale neví, proč by měli chodit do kostela, nebo neví, co by tam měli dělat. Také stojí za dveřmi a váhají jako kdysi já. Prosím, dívejte se kolem sebe a pomozte otevírat dveře těm, co stojí před nimi a pozvěte je dál.

Co zaneprázdněného podnikatele přivedlo ke spolupráci s diecézí?

Byl jsem osloven sestrou farářkou Lucií Haltofovou a jejím manželem, že se hledají noví členové diecézní rady a jestli bych nechtěl kandidovat za laiky. Zprvu jsem přemýšlel, čím bych mohl být

užitečný. Bylo mi vysvětleno, co by se po mně zhruba chtělo a já jsem po dlouhém zvažování tuto výzvu přijal. Musím říci, že diecéze se nedá řídit jako firma, je to mnohem obtížnější. Když rozhoduji za firmu, tak rozhoduji za sebe a když za diecézi, tak za stovky lidí a budoucnost dalších generací. Já ve firmě rozhoduji sám a co řeknu, to se musí udělat. V diecézní radě je tomu jinak – je nás devět. Každý návrh se musí prodiskutovat a odhlasovat. Já spíše reprezentuji ekonomickou stránku a můj pohled na věc se nemusí shodovat s pohledem některých farářů. Já musím myslet na financování dalších generací a aby bylo do budoucna, až budeme bez státních prostředků, na platy našich farářů a údržbu našich objektů.

Jak moc náročné je prosadit a poté zrealizovat takový projekt, jako je například chata na Ostravici?

Pro mě jako stavaře je to rutina. Zmapuje se objekt. Vyhodnotí se opravy a kolik budou stát. Musí se vypočítat návratnost investice. Potom začíná „oblíbené“ kolečko: financování, výběrové řízení na projektanta, výběrové řízení na dodavatelskou firmu, samotná stavba, kolaudace. Pokud se zjistí, že oprava je nerentabilní, tak je na zvážení buďto demolice objektu a postavení nového, anebo nemovitost prodat a získané peníze investovat do nového byznysu. (Je otázka, jestli vám to Praha povolí.)

Jak by šlo pomoci sborům, ve kterých sloužíme? Leckde je stav alarmující a finance se získávají obtížně. Máte pro naše náboženské obce nějakou radu?

Plošně poradit snad ani nejde. Nejlépe by bylo vyhodnocovat to případ od případu. Ale jako první věc bych asi udělal analýzu všeho majetku, který v obci máte a zkusit vymyslet, jak tento majetek využít. Vše, co půjde, nabídnout k pronájmu místním podnikatelům a obecním úřadům; pokud máte nějaké pozemky a chtěli byste vědět, jestli nejsou náhodou stavební, stačí se podívat na územní plán na obecních úřadech. Pokud takové pozemky najdete, tak máte skoro vyhráno. Věřím, že toto už jste všichni udělali. Jestliže ano a nic se nepodařilo, je nejvyšší čas obrátit se na diecézní radu a ta by vám měla v tomto směru být nápomocna. Mluvím za sebe.

V jakém oboru nyní podnikáte?

Nyní s manželkou podnikáme ve stavebnictví, nákup a prodej nemovitostí, provozujeme vyhlášené občerstvení U tří koček v Příkazech u Olomouce a v Želechovicích u Uničova, kde prodáváme několik druhů točených zmrzlin a spoustu jiného.

Slyšela jsem, že jste byl v Kostnici. Ráda bych se tam také někdy podívala.

V Kostnici jsme byli se sestrou Lucií a farníky z Litovle od 18. května 2022. Ubytovali jsme se kousek od Bodamského jezera. Měli jsme naplánováno, kam všude půjdeme, a tak jsme jako první zašli do kostela, kde byl vyslýchán Mistr Jan Hus a kde měl odvolat. Na zemi v kostele je veliký kámen, na kterém stál při odsouzení. Já osobně jsem měl stísněný pocit a cítil jsem úplnou úzkost. To samé mi potvrdili i mí spolubratři. Měli jsme ušitou vlajku s husitským kalichem, obšitou českou trikolorou. Položili jsme vlajku na tento kámen, zapálili svíčky a začali zpívat Ktož jsú boží bojovníci. Zpěv se nesl celým kostelem. Chudák štukatér, který byl na lešení, ten jen koukal, co se děje. Potom jsme se přesunuli do domu Mistra Jana Husa. K naší smůle byla na recepci domu jen německy mluvící slečna. Muzeum je pěkně uspořádáno a je zde vidět na zemi celá cesta i s přesnými daty, kudy a kdy jel Mistr

do Kostnice a jsou tam i originální dveře z jeho věznice. Posléze jsme přešli k velikému kameni, kde byl Mistr Jan Hus upálen. Na třetí den jsem naplánoval výlet na ostrov Mainau. Je to květinový ostrov. Děvčata se rozeběhla po celém ostrově a nebylo jich. Plánoval jsem odjet tak za dvě hodiny, a zůstali jsme tam, tipuji, asi osm hodin. Je tam i veliký skleník s motýly. V autě byla skvělá atmosféra a spousta smíchu. Děvčata ráda vzpomínají a tvrdí, že to byl jeden z nejlepších zájezdů, na kterém kdy byly. Pokud nemáte možnost jet jako my autem, tak se jezdí i autobusové zájezdy.

Co byste vzkázal našim čtenářům?

Obklopujte se lidmi, kteří vás umí rozesmát. Každého, kdo vám řekne, že nevěří v Boha, se zeptejte, jestli věří v lásku a pokud věří v lásku, tak jim řekněte, že Bůh je láska. A hlavně všem přeji, ať se umíte starat o své zdraví jak duševní, tak i fyzické.

Mé životní motto je: BŮH JE LÁSKA.

Ostrava-Hrabůvka

Devadesáté výročí otevření Husova sboru v Hrabůvce

Nedaleko hasičské záchrané stanice na Hasičské ulici v Ostravě-Hrabůvce se nachází nevelký Husův sbor Církve československé husitské, který byl poprvé otevřen věřícím před 90 lety v roce 1934.

Založení Církve československé husitské

Konec první světové války a vznik samostatné Československé republiky s sebou přinesl obnovení snah některých duchovních o reformu české katolické církve., která byla v očích mnoha věřících spojena s politickým vlivem zaniklé habsburské monarchie, německým a konzervativismem. Hned v prvním roce existence nového státu

proto přednesla skupina reformně smýšlejících českých duchovních papeži požadavky, které se týkaly především zavedení českého jazyka do bohoslužeb, rozšíření spoluúčasti laiků na správě církve, zdobrovolnění celibátu a modernizaci vzdělávání kněží. Požadavky byly zamítnuty, což vedlo k rozhodnutí vytvořit národní Církev československou. Nová církev byla oficiálně uznána v roce 1920 a v průběhu 20. let do jejích řad přestoupilo přibližně deset procent katolických věřících. V řadě československých měst a vesnic začaly vznikat náboženské obce československé církve, které však neměly vlastní kostely a musely se scházet v provizorních prostorách. Brzy proto vznikla potřeba výstavby nových míst pro shromažďování – kostelů, které zpravidla dostávaly název Husův sbor.

Založení sboru v Hrabůvce

Nová československá církev si získala své přívržence také v Hrabůvce, kde byla náboženská obec založena již v dubnu 1921. Pro svá setkávání využívali věřící v prvních letech prostory místní obecné školy, ale jejich stálým přáním byla výstavba vlastního kostela. V roce 1929 byla proto zakoupena parcela nacházející se na okraji obce nedaleko okresní silnice spojující Hrabůvku se Zábřehem a Vítkovicemi. Na počátku června 1932 bylo získáno povolení stavebního úřadu ke stavbě nového kostela a začaly přípravné práce. Samotná výstavba probíhala především svépomocí farníků a byla zahájena v dubnu 1934. Během necelého půl roku byl Husův sbor dostavěn a 5. srpna 1934 slavnostně otevřen. Brzy se stal pro farníky důležitým místem jejich náboženského, ale také rodinného, občanského a společenského života. Konaly se zde bohoslužby, svatby, křtiny, pohřby, ale také koncerty a divadelní představení. Součástí sboru byla také drobná přístavba, v jejímž přízemí se nacházel farní úřad a v patře byt kostelníka tvořený malým pokojem a kuchyní. Velikostně nevyhovující prostory fary a bytu, který využívali v pozdějších letech k bydlení také někteří z farářů, vedly k záměru Husův sbor přestavět a rozšířit. V roce 1941 zažádali farníci o povolení rozšířit přístavbu dále do farské zahrady a zvýšit ji o jedno patro čímž by se rozšířily jak prostory úřadu, tak byt o novou ložnici a pokoj pro hosty. Do příprav však zasáhly okolnosti druhé světové války a stavba nebyla povolena. O její realizaci se farníci pokusili ještě v roce 1947, ale události února 1948 plány na výstavbu ukončily již definitivně.

Pěvecko-dramatický spolek Lumír

Náboženská obec československé církve v Hrabůvce potřebovala již od počátku svého působení zajistit hudební doprovod církevních obřadů a kulturních akcí. Od roku 1922 se proto začali scházet uměnilovní farníci, kteří společně secvičovali sborové zpěvy. Svou činnost tato skupina brzy rozšířila, takže začaly vznikat první veřejné koncerty, divadelní hry, promítání, přednášky a zábavy, kterých se účastnili nejen farníci, ale také široké hrabůvčanské obecnost. V roce 1926 členové založili spolek Lumír, který v následujících letech v Hrabůvce i mimo ni zorganizoval celou řadu kulturních představení. Členové Lumíru se scházeli v hostinci pana Mikesky, kde zároveň secvičovali svá představení, pro které vybudovali v sále hostince divadelní jeviště, údajně nejlepší v okolí.

Husův sbor po roce 1948

S nástupem komunistického režimu začala být činnost československé církve omezována, což vedlo v roce 1951 k rozpuštění spolku Lumír. Postupně se začal projevovat také úbytek věřících spojený se sekularizací obyvatelstva a přirozenou obměnou generací. Staří obyvatelé Hrabůvky postupně odcházeli a lidé, kteří se stěhovali do nově budovaných sídlišť, si již vztah k Husovu sboru nenašli. Tato situace je v podstatě ve sborech církve československé husitské částí.

Tomáš Majliš

Tomáš Majliš je historik, který pořádá komentované procházky Ostravou a vede web provedu.cz

Do dnešních dní je však sbor stále živý a dýchá bohoslužebným životem. Konají se zde pravidelné bohoslužby, nedělní meditace, koncerty, Noci kostelů, zahradní slavnosti nebo výstavy. U sboru je nádherná okrasná i užitková zahrada, na které členové rady starších a jejich blízcí pěstují množství ovoce, zeleniny, léčivé byliny a květiny všech druhů.

Oslavy 90. výročí v roce 2024

V letošním roce Husův sbor oslaví již devadesát let od svého otevření. Slavnostní bohoslužba proběhne v neděli 8. září 2024 v 15:00 a po jejím ukončení jsou všichni zváni k posezení na farní zahradě. Těšíme se na vás.

Rada starších náboženské obce

Kristus vysmíváný

Interiéry našich sborů a modliteben zpravidla nepatří k těm okázalým, bohatě zdobeným, jaké najdeme ve většině kostelů a chrámů. Liturgický vývoj v naší církvi vedl spíš k volbě střízlivé, někdy až strohé výzdoby.

Některé sbory by tak po odstranění lavic či židlí mohly být docela dobře tělocvičnou či tanečním sálem. Jistě, objevují se i obrazy a sochy, ale přece jen v mnohem menší míře. Má to své teologické důvody, obrazoborectví stále přežívá, a já je nezpochybňuji. Na druhou stranu je ale třeba uznat, že umění či alespoň poctivé umělecké řemeslo má jistě své místo v sakrálním prostoru. Například obrazy s náboženskou tematikou nebo křížové cesty mohou vést k rozjímání a meditaci a vůbec celkově podporovat náboženský prožitek, a také mohou sloužit k předávání obsahu biblických příběhů.

Interiér Husova sboru v Lošticích je jednoduchý. Základním materiálem je zde dřevo, z něhož je zhotovena podlaha, lavice, presbytář a také obložení z hladkých dýhovaných panelů, jimiž jsou obloženy všechny stěny kromě čelní stěny presbytáře. Na této stěně je freska vymalovaná kaseinovou temperou přímo na křídlový podklad s vyobrazením Krista učitelského. Vlevo od bohoslužebného stolu v čelním pohledu najdeme dřevěnou sochu dívky držící v ruce misku – hezké provedení křtitelnice. Vpravo pak stával jednoduchý pultík jako místo pro kázání.

Cože? Stával? A už nestojí? Ano, milí čtenáři, dovolil jsem si jej odstranit, a to proto, že už v podstatě mnoho let nesloužil svému účelu.

Jednak kázání pronášená z tohoto místa nebyla slyšet. Byl totiž dost nešikovně umístěn hodně vpravo. První lavice je od bohoslužebného stolu vzdálena asi čtyři metry. Při celkové šířce bohoslužebného prostoru zhruba čtrnácti metrů je to i k těm, kdo sedí v prvních lavicích docela daleko...

A víte přece, že v prvních lavicích většinou nikdo nesedí... Navíc, sice ne na první pohled, ale z celkové koncepce presbytáře je zřejmé, že tento pultík byl instalován až později, dodatečně. Nevím, jak moji předchůdci, ale já jej nikdy nevyužíval jednak pro jeho nevhodnou polohu a jednak proto, že raději chodím kázat před oltář blíž k lidem, aby bylo rozumět a slyšet. Jistě, mikrofon by to vyřešil, ale třeba taky ne. Akustická zkouška, kterou jsem nechal udělat, ukázala, že zvuk se stejně bude tříštit a vracet v ozvěnách. Architekti a stavitelé mysleli při stavbě našich sborů na hodně věcí, ale akustice se moc nevěnovali. A tak tam ten pultík prostě stál až do dne, kdy mi zavolal sochař Jakub Lipavský, jestli mi může přivést tu sochu...

Socha! Já na ni, milí čtenáři, téměř zapomněl, protože od doby, kdy se mě Jakub ptal, jestli ji nechci do kostela, uplynul už nějaký čas. Když ji tedy přivezl, vytáhli jsme ji z auta a na plošince pro stěhování nábytku převezli do kostela. Kam s ní? No přece tady, zprava od bohoslužebného stolu. A co ta kazatelna? Tu dáme asi pryč, tohle bude lepší!

Sochař Jakub Lipavský tu sochu získal od svého přítele, který ji měl na půdě snad ještě po svém dědovi. Ten ji údajně schoval, a tak

zachránil před zničením, k němuž se schylovalo v důsledku společenských změn po roce 1948... Snad mu v tom měl pomoci někdejší kamnář a keramik Josef Lamr. Původ sochy je ovšem nejasný, nabízí se jen dohady, nic bližšího o ní není známo. Nechci si vymýšlet, ale představivosti se ubránit nelze...

Kdysi dávno, tak dávno, že naše paměť už tak daleko nedosáhne, stával v Litovli klášter. Řeholní dům Svatého Duha nechal založit už při pokládání základů města Litovle král Přemysl Otakar II., tedy někdy v polovině 13. století. Stával za hradbami města za Uničovskou branou po pravé straně. Dnes je tam obchod Albert a sídliště Vítězná. Bratři se řídili řeholí podle sv. Augustina a jejich služba spočívala v péči o četné špitály. V Litovli se starali o přilehlý špitál, který byl zřízen přibližně ve stejném období a na jehož místě je dnes městská knihovna. Kromě dvanácti bratří zde působili klerici, novicové a almužníci vybírající příspěvky pro špitál. Byla zde také škola, kde klášterní učitel vyučoval nejen čekatele na přijetí do řádu, ale také děti.

Historické prameny se zmiňují o četných zbožných odkazech do vlastnictví řádu, a tak ve 14. století získává od jistého Bedřicha, kazatele farního kostela, přilehlou zahradu a dále například od Jitky, vdovy po Čenku z Unčovic, dostal řád polovinu mlýna. Tento mlýn, později nazýván „Špitálský“, stával při cestě do Uničova. Dnes je na tom místě zástavba rodinných domů na Kysucké ulici, původní koryto k náhonu bylo zasypáno a řeka svedena stranou.

V té době se také začala osídlovat místní část „Rybníček“. Tu najdeme až za Svatojánským mostem vpravo směrem ke Šternberku. Dnes na tom místě stojí Ústav sociální péče, je to však zrekonstruovaná budova kláštera. Ne tedy toho původního, ale další budovy, která zde byla postavena pravděpodobně na konci 14. století poté, co řád získal do svého vlastnictví pozemky na „Rybníčku“. Na Rybníčku, což je dnes hezká

čtvrť rodinných domků a zahrádek, měl také dílnu kamnář Lamr... Nabízí se domněnka, že socha byla původně umístěna právě tady, v další budově patřící klášteru... Je to jen dohad, příběh, jehož pravdivostí si nemůžeme být zcela jisti...

Je však alespoň něco, co o té soše víme? Není toho moc, ale něco přece. Sochař Ja-

kub Lipavský ji nechal zrestaurovat na Vyšší odborné škole uměleckoprůmyslové v Praze v rámci absolventské práce studenta Vojtěcha Vávry. Studenti se potřebují vzdělávat a k restaurátorské praxi potřebují materiál, a tak se podařilo domluvit projekt, jehož výsledkem je zrestaurovaná socha.

Je to socha Ježíše Krista vyřezaná z lipového dřeva, podle stratigrafické analýzy (analýza barevných vrstev) byla zhotovena někdy mezi léty 1809–1834, je to tedy závěr baroka. Zobrazuje Ježíše se zavázanýma očima, kdy jej cestou na popraviště vojáci bili do obličeje a vysmívali se mu. Kristus vysmíváný. Ne zrovna častý výjev, ale občas se vyskytuje v křesťanské ikonografii jako součást vyobrazení jednotlivých zastavení křížové cesty. Také vyobrazení křížové cesty procházelo historickým vývojem, počet zastavení se měnil, od počátku 17. století se ustálil na

známých čtrnácti. Na našem území se můžeme setkat se třemi ikonografickými typy tohoto zastavení: Odpočívající Kristus na skále, Vysmívaný Kristus na pařezu a Vysmívaný Kristus v korunovačném plášti. Některé sochy znázorňující odpočívajícího Krista nebo Krista vysmívaného sloužily k liturgickým hrám během liturgického průvodu pobožnosti křížové cesty, kdy bývaly odívány do královského roucha a věřící „hráli“ roli vojáků a lidu, který se Kristu posmíval během jeho cesty na popravu. Předpokládá se tedy, že i tato socha byla součástí uceleného souboru vyobrazení jednotlivých zastavení, pravděpodobně v rámci křížové cesty umístěné v klášterním areálu.

Socha byla odborně zrestaurována. Celý proces zahrnoval pečlivou analýzu materiálu a ochranných nátěrových vrstev, očištění nesoudržných vrstev, vlastní konzervaci ozářením radioaktivním kobaltem a ponor v konzervační lázni, aby byly zničeny larvy červotoče. Veškeré postupy byly konzultovány s odborným pedagogickým dozorem. Chybějící části nebyly doplněny, jak se někdy provádí pomocí čiré akrylové pryskyřice, aby byl respektován tvarový vývoj díla vlivem teploty a vlhkosti v průběhu let. Restaurátorské práce probíhaly ve školním roce 2021–2022. Speciální průzkumy měla na starosti Laboratoř restaurátorské školy AVU v Praze. Chemické analýzy pak prováděl Ústav skla a keramiky VŠCHT v Praze.

Autor sochy je neznámý, nicméně řezbářský rukopis naznačuje, že by se mohlo jednat o dílo pocházející ze šternberské řezbářské dílny, která v té době zhotovovala podobné zakázky v kraji. Po dokončení prací

a vyhodnocení byla socha převezena do Loštic a umístěna do presbytáře.

Takto tedy naše náboženská obec získala velice hodnotné dílo. Zda umělecké, to nevím, ale jistě velmi dobře vyvedené, co se řemesla týče. Že socha Krista stojí na místě bývalého kazatelského pultíku, je pro mě více než symbolické. Často se totiž sama sebe ptám, co já ještě mohu přidat k tomu, co bylo již mnohokrát řečeno, evangelisty sepsáno a už dva tisíce let kázáno... Ježíš Kristus přece učil své učedníky a skrze evangelijní texty promlouvá také k nám do dnešní doby. Přijde mi, že klidně může stát jeho socha na místě kazatelny, odkud sice nepromlouvá (i když kdo ví), ale dívá se na nás. Dívá se do bohoslužebného prostoru, přestože má zavázané oči. Když sloužím bohoslužbu a mám vedle sochu Krista, jemuž se vysmívali a ponižovali jej, nacházím jakýsi zvláštní klid a pokoj. Svět se neustále Kristu vysmívá, někomu však stálo za to, aby vyřezal jeho sochu do dřeva, mnoha umělcům, malířům, sochařům stálo a stojí za to vytvářet krásná umělecká díla, zpra-

vující nás o tom, že poslední slovo ještě nebylo vysloveno a že toto slovo bude patřit právě Kristu. Díky evangelistům přece víme, že v hrobě, kde byl Ježíš pohřben, zůstala ležet pouze plátina... A tak, milí čtenáři, přeji Vám požehnané Velikonoce, a kdybyste náhodou měli cestu kolem, zastavte se v Lošticích. Podívat se Kristu do zavázaných očí je opravdu hluboký duchovní zážitek...

Vlastimír Haltof, farář

Biskup Bohumír Cigánek

Nesu Vám všem své hanácké srdce. Přijměte je s láskou!

K výročí narození biskupa Bohumíra Cigánka (11. 9. 1874 – 5. 1. 1957)

Slova z nadpisu pronesl Bohumír Cigánek směrem k moravským duchovním bezprostředně po svém zvolení biskupem. Kandidaturu přijal ve svých dvaasedmdesáti letech na přání patriarchy Františka Kováře, který jeho pochybnosti, zda je vhodným biskupským kandidátem, rozptýlil následujícími větami: „*Jsem si jist, že Morava se může stát vřelým srdcem naší církve, tak jako je pražská diecéze jejím mozkiem a hradecká jejími plícemi. Věřím pevně, že ty bys dovedl činnost toho srdce rozproudit, aby hřálo, bušilo a vlilo do celého organismu nové síly. Věřím pevně, že Pán Bůh Ti k tomu dá sílu.*“ Ani jeden z nich v té době netušil, že Bohumír Cigánek z čela vnitřně rozbouřené diecéze bude muset odejít již po třech a půl letech, a že se tak stane jediným biskupem Církve československé, jehož knuta totalitního režimu donutila opustit službu, k níž byl Kristem povolán.

Po absolvování středoškolských studií a vojenské služby z otcova popudu odešel do Štýrského Hradce, Vídně a švýcarského Freiburgu, kde se věnoval studiu filosofie a později i teologie. Dne 22. července 1899 byl ve Štýrském Hradci vysvěcen na kněze a roku 1901 získal na katolické freiburské univerzitě doktorát z filosofie. Po návratu domů působil jako katecheta v Praze–Michli, Praze–Nuslích a na Kladně.

Bohumír Cigánek patřil mezi progresivní, národně a liberálně-demokraticky smýšlející kněze. Zájem o sociologii jej v roce 1909 přivedl ke studiu ve Spojených státech amerických a Kanadě. Po návratu ze studijní cesty společně se svým kněžským kolegou Aloisem Svojsíkem konal osvětové přednášky o životě českých a slovenských přistěhovalců v zámoří a sloužil jako katecheta na Kladně. První světovou válku prožil jako vojenský polní kněz. Po svém zranění na srbské frontě byl přidělen nemocniční vojenské duchovní správě v Karlových Varech a Mariánských Lázních. Pro své přátelské chování ke zde internovaným Rusům však byl nucen znovu odejít na frontu (Albánie). Do mladé Československé republiky se vrátil s dalším zraněním až ke konci roku 1918. V rozjitřené době se Bohumír Cigánek již jako kněz československé armády účastnil v roce 1919 bojů na jižním Slovensku, za což byl vyznamenán Československým válečným křížem. Posléze jej ministerstvo národní obrany pověřilo službou zemského inspektora osvětové výchovy pro Slovensko a Podkarpatskou Rus v hodnosti plukovníka. Jeho neúnavné působení v rámci generálního štábu francouzské vojenské mise bylo oceněno předáním insignií důstojníka Řádu Akademických palem.

Přestože se před Bohumírem Cigánkem otevírala slibná vojenská kariéra, rozhodl se svůj další život spojit s nově vzniklou Církví československou (husitskou). Vyslyšel volání prvního patriarchy Karla Farského a v roce 1926 nastoupil farářskou službu v náboženské obci Plzeň–východ, kde prožil požehnaných čtrnáct let. Ve značně rozsáhlé obci, pod kterou v té době spadalo sedmnáct politických okresů, měl skutečně co dělat. Přesto si našel čas i pro pastorační návštěvy nekatolických vězňů na Borech či prohlubování živých ekumenických vztahů s místními českobratrskými evangelickými faráři. Jeho volba do pražské (západočeské) diecézní rady v roce 1932 a jmenování vikářem pro západní Čechy tak byly přirozeným vyústěním jeho obětavé služby Kristu.

V srpnu 1940 se Bohumír Cigánek i s rodinou stěhoval z Plzně na Zbraslav. Bolestivé válečné roky tak prožíval zde. O tom, jaké renomé si jako farář získal během své šestileté služby v tomto městečku, jež je dnes již součástí Prahy, nejlépe vypovídá přeplněný Husův sbor, který se s ním 17. listopadu 1946 loučil. Při této příležitosti vzpomněl místopředseda rady starších Václav Prchal: „*Stále slyšíme a uchováváme si tvá, v té době smělá a nebojácná slova: „Leží na nás velká odpovědnost každého jednotlivce za budoucnost našeho národa. Naší zbraní, kterou není třeba před nikým skrývat, budíž čínorodá láska k těžce zkoušené vlasti a národu našemu. Jaký bude každý z nás, taková bude i naše vlast.*““

Bohumír Cigánek se snažil svá slova podepřít skutky, a tak od roku 1941 začal v rámci odboru sociální práce organizovat finanční sbírku pro rodiny (bez rozdílu vyznání) vězněných a popravených účastníků odboje. Pravidelnou měsíční distribuci jednotlivých peněžních příspěvků ve výši 1000–1500 korun obstarávala farářova

manželka Agáta. Až do konce okupace se tak podařilo od mnoha mecenášů nashromáždit a potřebným rodinám rozdat přes 50 000 korun.

V únoru 1945 byl Bohumír Cigánek vyšetřován gestapem v souvislosti s uvězněním blízkého přítele, válečného správce západočeské diecéze Jana Lomoze, jenž odmítl vstoupit do aktivistické České ligy proti bolševismu. Po výslechu byl sice propuštěn, o což se velkou měrou zasloužil tehdejší starosta Zbraslavi a rovněž Cigánkův blízký přítel Václav Prchal, ale přesto nad ním do konce okupace visela hrozba, že bude zbaven farářské služby. Přesto se Bohumír Cigánek účastnil příprav na vytvoření národního výboru, který se v květnových dnech roku 1945 stal základem pro zřízení Revolučního národního výboru na Zbraslavi, v němž vedl sociální a zdravotní komisi. Hned 5. května 1945 inicioval zřízení třech ošetřoven (jednu z nich umístil do farní kanceláře), v nichž byla během květnových bojů ošetřena řada zraněných a zajišťováno zázemí včetně stravy pro bojující dobrovolníky. Téhož dne ukryl v prádelně farní budovy ukořistěné zbraně a střelivo, které si v nočních hodinách rozdělilo asi dvacet obránců města. Málem osudným se mu společně s dalšími členy Revolučního národního výboru stal 6. květen. V ranních hodinách německé jednotky opět přebraly vládu nad obcí a přišly s hrozbou: Pakliže nedojde ze strany obránců města do 9. hodiny k úplnému zastavení palby, budou rukojmí a zástupci Revolučního národního výboru včetně Bohumíra Cigánka popraveni. K tomu však díky Bohu dalším vývojem událostí nakonec nedošlo.

Dne 8. května na Zbraslavské náměstí přiváděly jednotky SS rukojmí, kteří byli většinou z Prahy a mezi nimi i československého faráře Vladimíra Lence a duchovního Oldřicha Hradila. Vyjednávání za jejich propuštění a klidný odchod německých vojsk se chopil opět farář Cigánek. Následujícího dne naštěstí přijeli na Zbraslav parlamentáři americké armády a město se mohlo pomalu poprvé svobodně nadechnout. Osvobození se však žel nedožila řada povstalců, pro které nechal Bohumír Cigánek před Husovým sborem zřídit a pietně upravit „národní hřbitov“. Není tedy divu, že když byl po padesátiletém „bloudění světem“ povolán do biskupské služby zpět na rodnou Hanou, vzpomínali mnozí včetně zástupců zbraslavského MNV při společné rozlučce, jak se Husův sbor po celou dobu okupace stal místem, kam spěchali lidé bez rozdílu vyznání na nedělní a sváteční československé bohoslužby pro duchovní a mravní posilu.

Od dvacátých let si svým životem i službou církvi získával Bohumír Cigánek renomé obětavého a autentického křesťana, jenž je pro Boží dílo ochoten podstupovat příkoří i oběti. Nebylo tedy velkým překvapením, když 19. června 1946 kandidovala část duchovenského sboru na post pražského biskupa právě jeho. Kandidaturu synodě tehdy doporučili a zdůvodnili Otto Rutrle, František M. Hník a Josef Mrkus. Druhým kandidátem, a nakonec i prvním pražským biskupem – jeho služba byla poprvé oddělena od služby patriarchy –, byl nakonec zvolen Miroslav Novák, který od května 1945 předsedal revolučně ustanovené Ústřední národní správě. Výchozí pozice obou kandidátů tak byla neporovnatelná. Navzdory tomu získal Bohumír Cigánek na synodě duchovenstva (Novák 87 hlasů, Cigánek 49 hlasů) i na následném diecézním shromáždění (pro Nováka odevzdáno 183 hlasovacích lístků, pro Cigánka 107 hlasovacích lístků) velký počet hlasů důvěry. Patřilo tak nějak k osobnosti Bohumíra Cigánka, že nejen – na rozdíl od jiných – neusiloval o přední funkce v církvi, ale že okamžitě po vyhlášení výsledků volby šel jako první poblahopřát svému nově zvolenému biskupovi: *„Bůh Tě posiluj, pomáhej a žehnej, já pak jako Šimon rád Ti budu pomáhat nést kříž a těžký úkol, který jsme na Tebe vložili.“*

Dne 18. září 1946, tedy pouhé tři měsíce po volbě pražského biskupa, si Pán k sobě povolal prvního z bratří moravské diecéze CČS(H) Josefa Rostislava Stejskala, který stál v jejím čele jako biskup od roku 1925. Pro vnitřně rozpolcenou diecézi bylo potřeba hledat vhodného pastýře, který by si získal důvěru většiny duchovních i věřících. Vedení církve si bylo vědomo, že takového kandidáta v moravské diecézi nebude snadné najít. Proto se patriarcha František Kovář obrátil na Bohumíra Cigánka. Ten, ačkoliv se zdráhal a vyjmenovával řadu důvodů včetně toho, že povahově velmi nerad stojí v čele, nakonec nechtěl zklamat do něho vloženou důvěru a souhlasil s kandidaturou.

Synoda duchovních moravské diecéze navrhla 9. listopadu 1946 čtyři kandidáty na biskupa: faráře Bohumíra Cigánka, faráře Ferdinanda Valíka, diecézního tajemníka Inocence Kuchaře a dosavadního správce diecéze Františka Sedláčka. Vzápětí se poslední dva jmenovaní kandidatury vzdali. Následujícího dne tak diecézní shromáždění vybíralo pouze ze dvou zbylých nominovaných, přičemž pro Bohumíra Cigánka bylo z celkového počtu 114

hlasovacích lístků odevzdáno 102. Po slovech díky pronesl nově zvolený biskup i několik proseb, které ukončil slovy: „*Mám důvěru v Boha a mám důvěru ve Vás. Stůjme při sobě, Bůh nám neodepře svou pomoc!*“

Volba Bohumíra Cigánka moravským biskupem byla ministerstvem školství a osvěty schválena 30. prosince 1946. Nic tedy nebránilo tomu, aby byl 15. února 1947 ordinován na biskupa CČS(H) a o den později slavnostně uveden do biskupské služby. Mezi řadou zástupců politického života, církvi, armády i četných korporací vystoupil s blahopřejným projevem i tajemník ministerstva informací Vladimír Ekart, donedávna farář moravské diecéze CČS(H) a po zřízení Státního úřadu pro věci církevní (SÚC) přednosta jeho 1. odboru, který v letech 1949–1950 patřil ke strůjčům předem připravovaného nedobrovolného odchodu Bohumíra Cigánka z biskupské služby. „*Blahopřeji církvi i moravské diecézi k tomu, že volila šťastně, když si do svého čela postavila muže širokého rozhledu a vynikajících osobních kvalit, muže, v jehož osobnosti se tak obdivuhodným způsobem snoubí mladost srdce a pružný duch s bohatými zkušenostmi jeho prokvetlých skrání. Mám čest znát pana biskupa osobně a jsem přesvědčen, že je to jeden z nejlepších lodivodů, jakého jste mohli postavit ke kormidlu.*“ Jak jsem již zmínil, na přelomu let 1949/1950 byla Ekartova představa o lodivodu moravské diecéze CČS(H) zcela odlišná a jeho působení v proticírkevní politice SÚC zavrženímhodné. Nakonec i on sám byl „sežrán“ politikou vlastní strany, když po svém odchodu z SÚC v říjnu 1952 byl za necelý rok pro podezření ze špionáže a špatného hospodaření svého odboru zatčen a vyšetřován Státní bezpečností.

Ještě při šetření činnosti církevních představitelů oblastní úřadovnou StB v Praze ke konci roku 1947 byl Bohumír Cigánek považován za politicky se nijak neexponujícího biskupa, který si hledí především církevních věcí. Ani jeho národní a státoobčanská spolehlivost nebyla v předložené zprávě nikterak zpochybněna. K první konfrontaci moravského biskupa se stoupenci komunistického režimu – tentokrát ještě pouze v rámci vlastní církve (diecéze) – došlo bezprostředně po únorovém převratu v roce 1948. Když se v březnu na Moravě revolučně utvořil Diecézní akční výbor, odmítl biskup uznat jeho platnost a s tím i jeho požadavky na penzionování diecézního tajemníka Inocence Kuchaře nebo odstranění olomouckého faráře Augustina Jünglinga. Ten se v letech 1945–1948 angažoval v Československé straně národně socialistické, v níž zastával významné funkce na okresní i krajské úrovni a byl rovněž členem ústředního výboru této strany. Po únoru 1948 se tak jeho pozice v Olomouci značně zproblematizovala. Biskup Cigánek se tedy pokusil dohodnout s českobudějovickým farářem Františkem Cochlárem, zda by si s Jünglingem nevyměnil duchovenské místo. Pokus však nebyl úspěšný a Augustin Jüngling se rozhodl pro emigraci. Na konci srpna 1948 se bez rodiny, která zůstala v Olomouci, ocitl v utečeneckém táboře v Ludwigsburgu – kemp Krabbenloch, kde postupně získal významné funkce v táborovém komitétu a až do 16. června 1950, tedy do doby svého odjezdu do USA, vykonával duchovní službu CČS(H) pro uprchlíky z Československa, a to nejen pro kemp Krabbenloch, ale pro všechny tábory pod správou IRO.

Přestože biskup Cigánek s největší pravděpodobností měl indicie o Jünglingově emigraci, dlouho odmítal podat návrh na jeho suspendování – farář Jüngling byl kárným výborem v Olomouci zbaven svého farářského úřadu až 2. listopadu 1949, přičemž diecézní rada vzala toto rozhodnutí na vědomí při svém zasedání 12. prosince 1949 – a naopak ještě hmotně podporoval jeho rodinu. Současně díky svým četným cestám do moravských náboženských obcí CČS(H) utvrzoval v desetitisících věřících naději – jen v Prostějově se 11. září 1949 zúčastnilo slavnostního otevření nového sboru a oslav biskupových pětasedmdesátých narozenin na patnáct tisíc příslušníků

z celé republiky – , že existence církve nezávisí na blahovůli mocných, ale na její vnitřní vitalitě a odhodlání následovat Krista, a že vnitřně silná církev je v podstatě nezničitelná zvenčí. Z moravské diecézní rady, do které se ani v roce 1949 nepodařilo ve větší míře proniknout prokomunisticky orientovaným členům církve, zároveň před generální synodou duchovenstva zazněl směrem k patriarchovi CČS(H) požadavek, aby duchovní stojící mimo službu církve (František Roháč a další bývalí faráři směřující za politickou kariérou), nebyli připuštěni za řečníky ani k projednávání jejího programu. Moravská diecéze v čele s biskupem Cigánkem i diecézní radou tak byla stále více považována za „nejreakčnější“ diecézi v CČS(H). Bylo tedy jen otázkou času, kdy do jejího i biskupova života zasáhne politická moc.

První varovné signály začaly k samotnému biskupu Cigánkovi a představitelům církve v čele s patriarchou Františkem Kovářem doléhat od poloviny roku 1949, přičemž od podzimu bylo již ze strany státní moci počítáno s biskupovou „výměnou“. Jednu z prvních vážnějších výhrad vůči biskupu Cigánkovi vznesl při poradě s pracovníky Ústředního akčního výboru Národní fronty (ÚAV NF) ministr spravedlnosti Alexej Čepička, když upozornil na pokusy o sblížení římskokatolické církve s CČS(H) na Moravě. *„Tyto snahy o vytvoření jednotného bloku církví se dějí pod heslem: ‚Překonejme konfesijní rozdíly a sdružme se ke společné práci proti jednomu společnému nepříteli, jímž je komunismus.‘ Je potřeba zamezit tomuto sblížení, prohlubovat rozdíly mezi církvemi a diferencovat mezi nimi.“* Ministr, a zakrátko i předseda SÚC, tak charakterizoval jeden z hlavních úkolů církevní politiky státu v prvních letech komunistické vlády.

S další výtkou přispěchal po synodě moravského duchovenstva a následném diecézním shromáždění na konci dubna 1949 František Hub. Ten ve zprávě církevního oddělení ÚAV NF z 26. dubna 1949 zmiňuje biskupův záporný postoj ke komunistickému režimu. *„Zdá se, že situace dozrává k tomu, aby biskup dr. Cigánek v nejbližší době podal rezignaci na svůj úřad, a aby byl nahrazen s. Vyšohlídem jako správcem olomoucké diecéze. Přes reakční postoj biskupa dr. Cigánka podařilo se do diecézní rady prosadit několik pokrokových duchovních, v první řadě s. poslance Majtla.“*

Jak už bylo naznačeno, souvisely Hubovy výhrady vůči biskupovi s doplňovacími volbami do moravské diecézní rady. Do té byli opět zvoleni její dosavadní členové – místopředseda Ing. Ladislav Musil a pokladník Richard Rozsypal; z duchovních pak padla volba na dva nekomunistické duchovní – jihlavského Jaroslava Vyskočila a faráře v Brně–Tuřanech Josefa Foltýna. František Majtl, bývalý nacistický vězeň, poslanec za KSČ v Národním shromáždění (mandátu se vzdal 20. srpna 1952) a předseda Krajského akčního výboru NF v Olomouci patřil mezi hlavní politické i vnitrocírkevní odpůrce faráře Augustina Jünglinga. Diecézním shromážděním byl zvolen pouze za náhradníka moravské diecézní rady a nikoli, jak chybně uvádí František Hub, za jejího člena. Pro státní moc akceptovatelné složení měla moravská diecézní rada až po biskupově odstranění, kdy v ní zasedali hned čtyři duchovní – členové KSČ a poslanec František Majtl se navíc stal členem Ústřední rady CČS(H) – poprvé se jeho jméno v listině přítomných objevuje 9. května 1950, z jednání se však omluvil.

Podnět na biskupův „odchod“ z úřadu byl hned počátkem května projednán s patriarchou Kovářem, kterému se však podařilo termín jeho odstranění ze služby oddálit až na podzim 1949, kdy Bohumír Cigánek dovrší pětasedmdesátilet. Následovala další zpráva církevního oddělení ÚAV NF ze srpna 1949 upozorňující na biskupovo nevhodné vystoupení při teologické konferenci v Karlových Varech, kde se měl opět projevit jako konzervativní církevní hodnostář. Státní moc se tak definitivně rozhodla „konsolidovat“ situaci v moravské diecézi „výměnou“ diecézního tajemníka a následně i biskupa.

První na řadě byl tedy dlouholetý moravský diecézní tajemník (od roku 1927) a spoluzakladatel CČS(H) na Moravě – první bohoslužby sloužil památného 6. července 1920 v Zlámance – Inocenc Kuchař. Podle rozhodnutí představitelů SÚC a na žádost Františka Majtla – patriarcha František Kovář měl proti Kuchařově nástupci své výhrady, které však nebyly akceptovány – byl v únoru 1950 novým moravským diecézním tajemníkem ustanoven toho času zástupce faráře v Bystročicích Karel Svozil. Tento prokomunisticky orientovaný duchovní patřil do svého odchodu ze služeb církve na KAV NF v Olomouci v roce 1948 k největším odpůrcům biskupa Cigánka. Do služeb CČS(H) se vrátil v roce 1949, aby ji po pětiletém působení ve funkci (v jeho případě šlo skutečně o výkon funkce a nikoli o službu) moravského a následně olomouckého diecézního tajemníka v roce 1954 opět a tentokrát již definitivně opustil.

Dne 11. listopadu 1949 absolvoval patriarcha Kovář nepříjemný rozhovor na ministerstvu financí u Ing. Bedřicha Spáčila, jenž byl členem CČS(H), které vydatně pomáhal při řešení finančních záležitostí ve vztahu se státem. Ten patriarchovi mimo jiné vyčetl již zmiňovaný Vyskočilův projev k Cigánkovým narozeninám uveřejněný v *Českém zápase* a přečetl mu dopis, který obdržel od prokomunisticky orientovaných zástupců CČS(H) na Moravě – patriarcha se domníval, že adresáty byli poslanec Majtl a Karel Svozil. V dopise byla moravská diecézní rada v čele s biskupem Cigánkem označena za podhoubí reakce. Zmíněna byla rovněž až úsměvná epizoda, kdy se měl biskup Cigánek chlubit, že „rudí“ (Ekart a Hub) nedostali při slavnostním otevření sboru v Prostějově jeho přičiněním ani oběd. Patriarcha se snažil vše přijatelně vysvětlit a žádal inženýra Spáčila, aby CČS(H) zachoval svoji přízeň. Pravděpodobně i tato událost však měla vliv na další Kovářovo chování, kdy již v sobě nedokázal najít dostatek sil pro slova zastání ve prospěch biskupa Cigánka, jehož sám vybral pro službu bratřím a sestřím na Moravě.

Rok 1950 byl pro Bohumíra Cigánka rokem opravdových zkoušek. Plně na něho dolehla slova z Janova evangelia: *„Jestliže pronásledovali mne, i vás budou pronásledovat.“* (J 15, 20) Na již naplno pracující SÚC se v kádrových opatřeních – v tomto roce zasáhla kádrová politika státní moci nepoddajné duchovní vůbec nejvýrazněji – týkajících se CČS(H) opakovaně objevoval požadavek na zbavení Bohumíra Cigánka biskupské služby. Příklad měl být vyřešen buďto jeho pensionováním nebo odchodem na zdravotní dovolenou. Dne 16. ledna se patriarcha Kovář při jednání s předsedou SÚC Alexejem Čepičkou dozvěděl, že: *„si musí v církvi udělat pořádek. Moravský biskup je ve spojení s Jünglingem a diecézní rada a rady starších jsou sestaveny na sekretariátu nár. soc. strany a dodnes tvoří ilegální organizaci této strany, maskovanou orgány CČS.“* Čepičkovo rozhořčené konstatování mělo souvislost se zatčením kurýra Miroslava Křenka, k němuž došlo na konci července 1949. Právě tato osoba převedla z ČSR Jünglingovu manželku i s oběma dcerami do Ludwigsburgu a zprostředkovávala kontakt mezi Jünglingem a jeho přáteli, mezi které patřil i olomoucký duchovní CČS(H) Oldřich Bukal. Na základě následného vyšetřování zinscenovala StB vůbec největší politický proces s věřícími CČS(H), který probíhal 26.–28. února 1952. V tomto procesu nesoucím označení „Oldřich Bukal a spol.“ byla odsouzena biskupova dcera – v jejím případě šlo už o třetí pravomocný rozsudek. Vyšetřován byl i sám biskup Cigánek, jemuž se kromě výsledku na StB nevyhnula ani obligátní domovní prohlídka, dokonce byl původně zařazen mezi osoby, na které bylo podáno trestní oznámení (později zastaveno).

Na základě jednání s Alexejem Čepičkou si patriarcha Kovář pozval biskupa Cigánka k rozmluvě, na které mu přednesl ministrova obvinění proti němu a vyzval ho, aby se obrátil na příslušné Krajské národní výbory se žádostí o stanovisko k jeho působení. Současně došlo při patriarchově jednání na SÚC k domluvě, že k Cigánkově případu bude přizván poslanec Majtl, který by mohl vypracovat důvěrnou zprávu o biskupově „závadné“ činnosti a stanovit další postup. Zástupci SÚC při této schůzce nabyli dojmu, že se patriarcha již smíruje s biskupovým „odchodem“.

Bohumír Cigánek na patriarchovo doporučení skutečně obeslal příslušné KNV. Protože jihlavský KNV biskupovi následně odpověděl, že proti němu nemá námitek, informoval SÚC ostatní KNV, že odpověď je třeba připravit naprosto „objektivně“ a otevřeně odkrýt všechny politické nedostatky CČS(H) na Moravě. Současně si vyžádal, aby byl text před odesláním důvěrně zaslán na SÚC k nahlédnutí. Dne 7. února 1950 telefonicky informoval KNV v Gottwaldově SÚC, že obdrželi dopis od biskupa Cigánka, v němž jsou dotazováni na výtky vůči jeho osobě a moravské diecézní radě. Soudruh Josef Vyoral z příslušného KNV zároveň SÚC informoval, že již shání materiály proti Cigánkovi, ale zatím nic nesehnal a žádá o radu, jak odpovědět. Stačilo třináct dnů a potřebné kompromitující materiály již byly k dispozici. Krajský církevní tajemník Josef Červinka je shrnul následovně: *„Po tu dobu, co pracovníci církevního oddělení KNV v Gottwaldově přicházejí do styku s duchovními a věřícími církve čsl. a mohli poznat celou její činnost, zanechala tato v nich dojem, že moravská diecézní rada snaží se paralyzovat vliv a práci pokrokových duchovních, kteří se postavili jednoznačně po únoru na stranu pracující třídy. [...] Osobě moravského biskupa církve československé dr. B. Cigánka je vytykáno, že ke všem událostem zaujal vyčkávací stanovisko a nesnažil se uplatnit svůj vliv a usměrnit činnost diecézní rady tak, jak to žádá zájem pracující třídy. Nepodporoval pokrokové síly mezi duchovními, na druhé straně nezasahoval proti činnosti živilů, které nebyly přátelsky nakloněny novému směru a vývoji událostí v naší republice a nechal je, aby*

působily nepříznivě mezi věřícími a uváděly je ve zmatek a nejistotu. Zvláště nepříznivě byl kritizován veřejnými činiteli i příslušníky církve čsl. jeho nedávný projev v Gottwaldově při oslavách třicetiletého trvání církve. “

V podobném duchu jen s konkrétnějšími obrysy vznesl 16. března 1950 své námitky i krajský církevní tajemník z Olomouce Evžen Černý: „1./ Dne 15. ledna tohoto roku byl k Vašemu pozvání církevní tajemník KNV přítomen slavnostnímu veřejnému shromáždění v rámci třicetiletého výročí trvání církve československé. Průběh této slavnosti byl takový, že církevní tajemník nabyl dojmu, že vedení moravské diecézní rady přinejmenším se nechce veřejně vyjádřit a prohlásit pro lidově demokratickou státní formu naší republiky. [...] Vy sám ve svém proslovu jste věřícím neřekl ani to, co obsahoval pastýřský list biskupů čsl. církve k Vánocům 1949, který jste sám podepsal. Jen jste vyzýval věřící k statečnosti, jakou projevovali po celých třicet let trvání církve, a dokonce i za Rakouska-Uherska, jako kdyby i nyní existence církve byla ohrožena. Rovněž člen diecézní rady pan Richard Rozsypal ve svém závěru dovedl pěkně říci, aby všichni věřící byli věrni svému milému Pánu Bohu, husitským tradicím a českému lidu, pro prohlášení věrnosti naší lidově demokratické republice však nenašel slůvka. 2./ Případ faráře Jünglina, který zrádně uprchl do nepřátelské ciziny již v srpnu 1948, a kterého vedení moravské diecéze nedovedlo potrestat ani tak, jako každého jiného, který by po uplynutí dovolené nenastoupil do duchovní služby. Zvláště při tom je přitěžující, že jste musel vědět, že jde o politického činitele, o němž bylo notoricky známo, že je jedním z úhlavních nepřátel lidové demokracie. 3./ Na základě zprávy KAV NF v Olomouci dal jste předsedovi KAV NF v Olomouci poslanci Majtlovi slib, že se přičiníte při doplňovacích volbách o výměnu některých členů diecézní rady nemajících důvěru KAV NF. Už poslední synoda duchovenstva z dubna 1949 však prokázala, že tento váš slib nebyl míněn upřímně. To ostatně je také zřejmé z obsahu článku uveřejněného v americkém listu „Hlasatel“ dne 1. srpna 1949, v němž je jasně popsán Váš postoj. Bylo by zajímavé zjistit, kdo byl dodavatelem zprávy o průběhu poslední synody duchovenstva nepřátelskému tisku. 4./ Také se nám dostala k sluchu zpráva, že jste nedávno při oslavě třicátého výročí vzniku čsl. církve v Kvasicích vyzvedl mimořádně význam osob Kramáře a Rašína, které si v současné době přisvojuje reakce, což způsobilo velké pohoršení ve veřejnosti. 5./ Konečně je nutné se zmínit o kritickém hodnocení trpitelského tónu vašeho závěrečného projevu na konferenci duchovních konané dne 6. března 1950 v Brně. Vaše „budeme pro církev třeba i trpět“ vzbudilo dojem, že moravská diecéze je v současné době pronásledována a nucena k něčemu, s čímž vnitřně nesouhlasí.“

S výtkami vůči diecézní radě a moravskému biskupovi ze strany KNV v Olomouci a Gottwaldově, stejně jako s obsahem článku, jenž byl publikován v *Hlasateli*, byl 20. března 1950 seznámen náměstkem SÚC Jaroslavem Havelkou i patriarcha Kovář. Shodou okolností se tak stalo právě v den, kdy všichni představitelé nekatolických církví (kromě nepozvaného biskupa Bohumíra Cigánka) složili do rukou předsedy vlády Antonína Zápotockého slib věrnosti republice. Během jednání František Kovář náměstka SÚC informoval o průběhu zasedání ústřední rady, na které nikdo z jejích členů nenašel pro biskupa Cigánka slova zastání. Jedinou světlou výjimkou byl laický zástupce moravské diecézní rady Richard Rozsypal, který se po jejím skončení dotazoval patriarchy, zda hrozí biskupu Cigánkovi nějaké nebezpečí a vysvětloval mu, jaké oblibě u věřících se Bohumír Cigánek na Moravě těší a jaké znepokojení by jeho odstranění v diecézi vyvolalo. Patriarcha jej však pouze odkázal na poslance Františka Majtla, který v této etapě biskupova případu paradoxně patřil k mnohem výraznějším „hráčům“ nežli on sám.

Ke vzpomínanému článku v chicagském časopisu *Hlasatel* by bylo dobré připomenout nejen jeho obsah, ale nastínit i cestu, kterou k redakci chicagského listu pravděpodobně doputoval. Zdrojem informací o situaci v moravské diecézi, potažmo celé CČS(H), byl s velkou pravděpodobností duchovní Oldřich Bukal, který je prostřednictvím kurýra poslal do Ludwigsburgu k Augustinu Jünglingovi. Nasvědčuje tomu výpověď zadrženého kurýra Miroslava Křenka, v níž potvrzuje předání dopisu Jünglingovi o poměrech v moravské diecézi i celé CČS(H). Samotný článek upozorňoval na rostoucí počet věřících CČS(H), kteří se odmítali ztotožnit s prorežimní linií vytyčenou vedením církve, v jejichž čele měl stát moravský biskup Bohumír Cigánek. Autor dále pokračoval: „Ve shromáždění duchovních, učitelů a starších církve československé z moravské diecéze konaném v Brně pokusili se komunističtí činitelé ovládnout diecézní radu. Shromáždění předsedal dr. Cigánek a po jeho výkladu dostali komunističtí kandidáti pouze čtyři hlasy, kdežto nekomunisté osmnáct hlasů. Diecézní rada bude tedy dále nekomunistická, ačkoliv hlavní mluvčí komunistů Svozil vyhrožoval, že církev bude postižena nepřízní“

vlády, a to tím spíše, že vláda moravské diecézi čsl. církve nikdy nedůvěřovala. [...] Ženě jednoho čsl. faráře, jenž jest nyní v exilu, vyhrožoval (Svozil), že se postará, aby přišla do koncentračního tábora.“

V dané situaci nebylo v silách biskupa Cigánka, aby nadále setrval v biskupské službě. Náměstek SÚC Jaroslav Havelka 21. března 1950 telefonicky pověřil vyřešením jeho případu Františka Majtla. Ten měl s biskupem projednat nevyhnutelnost jeho „odchodu“, informovat o něm svolanou diecézní radu, která by následně ustanovila správce diecéze. Za pouhé tři dny obdržel Jaroslav Havelka od Františka Majtla lakonickou zprávu: „Na schůzi diecézní rady 23. března 1950 prohlásil biskup Cigánek, že žádá o pensionování k 15. březnu tohoto roku. Diecézní rada dala k tomu souhlas a zvolila správcem diecéze Františka Sedláčka.“ Tento staříčkový a nemocný farář – na jeho zdraví se podepsalo i věznění v koncentračních táborech během druhé světové války – byl také po předběžném souhlasu SÚC navržen jako kandidát na nového biskupa. K jeho zvolení diecézním shromážděním došlo 23. dubna 1950, slavnostně uveden do služby pak byl 28. května téhož roku.

Přestože přicházela na ústřední radu i SÚC z Moravy varování, upozorňující na nesprávné výklady Cigánkova odstoupení, dokázala prokomunisticky orientovaná část diecéze v čele s poslancem Františkem Majtlem a diecézním tajemníkem Karlem Svozilem situaci zvládnout ve svůj prospěch. Poslední manifestací sounáležitosti s biskupem Bohumírem Cigánkem se tak stala synoda moravských duchovních, která se konala 4.–5. dubna 1950 v Olomouci. Jak dokládá zápis v deníku patriarchy Kováře, mnozí z duchovních při loučení se svým pastýřem Bohumírem Cigánkem nebyli schopni zadržet slzy.

Pozemská pouť Bohumíra Cigánka se uzavřela 5. ledna 1957 ve věku 82 let. Smuteční obřad v olomouckém krematoriu vedl 11. ledna 1957 patriarcha František Kovář. Je příznačné, že ve stejném roce si Pán povolal do své náruče i moravského diecézního tajemníka Inocence Kuchaře (12. března 1957 ve věku 70 let).

PhDr. Martin Jindra, historik, archivář úřadu Ústřední rady CČSH

Dát člověku druhou šanci – projekt „Podané ruce mentora“

Již druhým rokem se v českém prostředí realizuje průkopnický projekt, který se zrodil v hlavě hlavního vězeňského kaplana v ČR, trvalého jáhna Mgr. Otty Brocha, jenž je spojen s duchovní službou ve Vazební věznici v Olomouci. Ještě než si přiblížíme hlavní cíle projektu, není od věci si alespoň pro představu načrtnout stav současného českého vězeňství a jeho nejpálčivější problémy.

Předně máme přeplněné věznice. Tyto budovy jsou často přestárle a mnohdy jejich prostory a dispozice nevyhovují jak vězňům, tak ani zaměstnancům. Takové prostředí se sníženou mírou soukromí na celách vede k většímu napětí, stresu a konfliktům uvnitř vězeňské komunity. To se nutně odráží ve ztížených podmínkách a vyšší rizikovosti práce pro dozorce, vychovatele a sociální pracovníky. Není bez zajímavosti, že ačkoli je míra kriminality v ČR srovnatelná např. s německy mluvícími zeměmi, připadá u nás na 100.000 obyvatel přes 200 osob ve výkonu trestu, což je téměř dvojnásobek než v Rakousku. Toto číslo je tak jedno z nejvyšších v EU, ne-li úplně nejvyšší. Tento stav je zapříčiněn nastavením našeho trestního práva a soudního systému. Zatímco u nedbalostních činů (např. smrtelná dopravní nehoda) nebo menších majetkových deliktů se u sousedů zpravidla udělují alternativní tresty, v našem právním prostředí je i prvopachatel velmi často odsouzen k odnětí svobody bez podmínky. Přesto je u většinové společnosti zakořeněn postoj, že naše trestní sazby jsou nízké, opak je však

pravdou. Průměrná délka trestu je u nás opět v porovnání s EU příliš dlouhá. Jinými slovy se upřednostňuje sankce a trest před možností dát viníkovi šanci, aby škodu společnosti kompenzoval v podobě prospěšných prací a zůstal tak ekonomicky aktivní. V porovnání se skandinávskými zeměmi je naše praxe udělování alternativních trestů takřka zanedbatelná. Že vyšší počet vězňených osob je větší zátěží pro daňového poplatníka, o tom netřeba diskutovat. Zainteresovaní odborníci již dlouho poukazují na nutnost reformy v soudnictví a vězeňství, dlouhodobě však k tomu není potřebná politická vůle.

Jednou z poctivě míněných snah, jak alespoň odlehčit věznicím a nastartovat první změny v práci s odsouzenými je cíleně usilovat o snížení recidivy již trestaných a propuštěných osob. To si klade za cíl právě projekt Podané ruce mentora, jehož jsem se stal díky Ottovi rovněž součástí. Hlavní příčinou recidivy u většiny trestaných osob je nedostatečné zázemí po propuštění. Mluvíme zde o řadě sekundárních dopadů výkonu trestu v sociální oblasti, které jsou mnohdy ještě horší než trest samotný. V průběhu trestu se často stává, že již tak chabé rodinné vazby se rozpadnou zcela, v nápravném zařízení se i přes přítomnou lékařskou péči zdravotní stav většiny odsouzených významně zhoršuje, zvláště u delších trestů. Dále se odkládá řešení dluhů a exekucí, a pokud odsouzení mají případně nějakou nemovitost, o kterou se nikdo z rodiny nestará, nutně objekt chátrá a nezřídká je

odpojen od energií. Pokud k tomu přidáme i nízkou ochotu zaměstnavatelů přijmout propuštěného, který je motivován pracovat, do zaměstnaneckého vztahu, vzniká nám mix velice nepříznivých faktorů, které vedou k tomu, že dříve či později tuto neúnosnou situaci propuštěný řeší návratem k trestné činnosti. Recidivisté často vypovídají, že neměli v podstatě jinou možnost. Sami vnímají většinovou společnost ve vztahu ke své osobě jako nepřátelskou, nefér a necítí se být její součástí. Mohli bychom tento jev nazvat tak, že nám tato skupina lidí vypadla „ze systému“, který si společnost nastavila. Projekt si klade za neskromný cíl tuto ohroženou skupinu do systému vrátit, obnovit důvěru v tento systém a v nastavená pravidla.

Do projektu jsou vězeňskými psychology a vychovateli zařazeni vytipovaní vhodní adepti, kteří splňují převážnou většinu těchto kritérií: 1) do konce trestu zbývá 6 měsíců, 2) nižší věk (ideálně do 40 let) 3) nejsou odsouzeni za násilné činy, 4) jedná se zpravidla o prvotrestance a 5) vykazují ve výkonu trestu bezproblémové chování.

Odsouzený písemně souhlasí se zařazením do projektu a s jeho koordinátorem vypracují společně individuální plán, který mapuje zdroje klienta, definuje jeho silné a slabé stránky a stanovuje priority v oblasti podpory ze strany mentora. Právě v půlročním období do předpokládaného konce trestu dochází ke kontaktování, budování vztahu a spolupráci mezi klientem a mentorem ve vězeňském prostředí. Tento počáteční mentoring se u klienta zaměřuje na tyto oblasti, které jsou po propuštění na svobodu nejpálčivější 1) zajištění bydlení, 2) vyřešení stabilního příjmu, 3) rodinné zázemí, 4) exekuce a dluhová problematika a 5) péče o zdraví a duši. Během půlročního setkávání se domlouvá budoucí

postup, který bude následovat po uplynutí trestu nebo v případě, že soud vyhoví žádosti o podmíněčné propuštění. Tento soud také může při posuzování žádosti o „PP“ přihlídnout ke skutečnosti, že odsouzený se dobrovolně připojil k projektu a dle písemného vyjádření mentora je žadatel motivován k životu na svobodě bez trestné činnosti a má k němu předpoklady.

Z vlastní zkušenosti si dovoluji tvrdit, že největší roli v počáteční fázi života na svobodě hraje už samotný fakt, že se má klient kam a ke komu vrátit. V naší přeinstytucionalizované společnosti zapomínáme na to, že je to právě rodina, která vás podrží, když se dostanete do těžké životní situace. Jsou to vaši nejbližší, kteří vám svým zájmem a starostmi dají zakusit, že někam patříte a tím posilují vaši osobní identitu a integritu, o kterou ve výkonu trestu částečně přijdete. Tato oblast je zpravidla největší prioritou pro mentora, aby podpořil klienta v rodinných vztazích, které často nebývají v těchto případech ideální. Další nezbytností pak je motivovat klienta, aby si bezprostředně po propuštění hledal práci a nechal se zaměstnat i v případě, že náplň práce a ohodnocení nemusí být ihned podle jeho představ. Je třeba vytrvat a pomáhat klientovi hledat a ucházet se v rámci jeho možností a kvalifikace o zajímavější pozici. Klienti po propuštění často hovoří o potřebě se „nějaký ten měsíc“ aklimatizovat a zvyknout si na nový život na svobodě. Tady je třeba být opatrný, protože to může být velmi rychlá cesta zpět do věznic, a tedy důsledně trvat na získání stabilního příjmu zvláště v případě, nevrací-li se klient domů a k rodině, nýbrž musí bydlet na ubytovně, což s sebou nese včasné placení ubytování. Pokud klient řádně nebydlí, ale různě pospává a cestuje po známých, šance na zaměstnání se rapidně

sníží. Dále je velkou kapitolou řešení jejich finanční situace, kdy klienti v drtivé většině případů s sebou nesou břemena nemalých dluhů jako pozůstatek z předchozí trestné činnosti, dále dluhy na zákonném pojistném, dlužné výživné, pokuty, nesplacené úvěry apod. S klientem je třeba systematicky pracovat v hledání řešení situace, tzn. v součinnosti s dluhovými poradnami kontaktovat věřitele, usilovat o oddlužení, splácení, příp. po splnění podmínek dosáhnout osobní insolvence. Pokud se klientovi podaří vypořádat se přijatelným způsobem se svými závazky tak, aby mu zbývalo z pravidelného příjmu na důstojný život, je z poloviny vyhráno. V jiném případě je pak výdělečná činnost demotivující a klient se pak raději pohybuje v šedé zóně, což opět znamená, že se ocitá v nelegální, a tedy trestně postižitelné činnosti. Je třeba v klientovi obnovit důvěru ve společenský systém a v to, že když se stane jeho součástí a bude do něj přispívat, má to pro něj i benefity v podobě předvídatelnější budoucnosti, stability, smysluplného prožívání volného času, přátelštějšího okolí a třeba i takové maličkosti, že nemusí hned cítit v žaludku balvan, zahlédne-li někde policejní auto. V případě, že klient od mládí vyrůstal na ulici, jsou tyto skutečnosti mnohdy zcela nové a není jednoduché ho přesvědčit o jejich výhodnosti. V neposlední řadě je třeba, aby se mentor zajímal i o duševní zdraví klienta, zejména v případech, kdy se jednalo o aktivní uživatele psychotropních a omamných látek a zhusta byli za jejich držení odsouzeni. Zde je nutné, má-li klient sklon se k drogám pod tíhou neutěšené reality na svobodě vracet, aby docházel do poraden, ambulancí či byl v kontaktu s organizacemi (např. Život bez drog) a vydržel abstinovat. Pokud klient má rodinné zázemí, partnera případně i děti, je snazší hledat pro něj motivaci. Proto je dobré, věnuje-li mentor

pozornost i vztahům uvnitř rodiny. Tento mentoring „na svobodě“, který probíhá většinou u klienta doma, zpravidla trvá rovněž šest měsíců. Je to období, které je z hlediska rizika recidivy klíčové. Pokud se během tohoto času podaří společnými silami zapracovat zejména na zajištění bydlení a zaměstnání, významně se zvyšuje šance, že se klient k trestné činnosti nevrátí.

Každý klient má ze sebou jiný příběh, jiné podmínky na svobodě, jiné osobnostní predispozice a jinou motivaci. Ne vždy musí mentoring končit úspěšně. I s tím však je nutno počítat a jisté nesnáze či prohry k práci s lidmi obecně patří. Je třeba brát do úvahy při práci s těmito klienty, že se jedná o specifickou skupinu lidí, která má ve svém nitru mnohá zranění již z dětství, nezřídka byli týráni, zneužíváni, vyrůstali za nezájmu rodičů či ve zcela nefunkční rodině v toxickém prostředí. Proto nemají zažitě samozřejmé mechanismy fungování rodiny a chodu domácnosti. Často se v důsledku raných traumat a drogových závislostí u těchto lidí může projevit celá paleta poruch osobností. Stává se tedy v některých případech, že se klient po propuštění ztratí, přestane komunikovat nebo v průběhu půlroku tato spolupráce vyhasne, protože ji klient odmítá jako obtěžující kontrolu.

Nicméně vyhodnocení celého projektu nás teprve čeká až po jeho skončení v letních měsících. Již teď ale můžeme vyzorovat záblesky dobrých jisker, kdy vidíme, že klienti jsou doma i přes počáteční rozpaky přijati, uzavírají manželství, zakládají rodiny, jiní se ke svým již založeným rodinám vrací a chtějí restartovat svůj život, dochází k odpuštění a smíření.

Tým mentorů, který dal hlavní koordinátor Otto Broch dohromady, je pestrou směsicí lidí a odborníků z různých oborů. Má osoba zastupuje oblast péče o duši, dále najdeme

v týmu ekonoma, sociálního pracovníka, dokonce i studentky pedagogické fakulty či jednoho mentora, který byl sám v minulosti ve výkonu trestu. Celý projekt je zaštitěn Vězeňskou duchovní službou, a konkrétně

v olomoucké vazební věznici má u ředitele i zaměstnanců velkou podporu. Sluší se také dodat, že celý projekt je hrazen z prostředků Norway funds a podléhá kontrole Ministerstva financí.

Jaroslav Křivánek

Ježíš myje nohy apoštolům. Mědirytina Jacqueuse Callota, 1618.
Grafika je v majetku Galerie výtvarného umění Ostrava.

Investice olomoucké diecéze v roce 2023

Krátce shrnu, jak se v loňském roce dařilo našim investičním počínům. Premiantem mezi našimi investicemi, co se návratnosti týče, je jednoznačně nově vybudované parkoviště vedle sídla diecéze v Olomouci. Parkoviště bylo zprovozněno v únoru roku 2023 a čistý zisk činil v loňském roce 110 tisíc Kč. Vezmeme-li v úvahu pořizovací náklady ve výši 600 tisíc Kč, tak jsme na ročním zhodnocení cca 20 % s návratností pod šest let.

Máme ve vlastnictví tři nové byty v Olomouci, také tato investice je výnosná a dá se říci bezproblémová. Pokud se nějaký nájemník odstěhuje, není problém byt do měsíce opět obsadit. Vybrané nájemné přesáhlo loni 510 tisíc Kč při minimálních nákladech zahrnujících prakticky pouze pojištění a daň z nemovitosti.

V loňském roce došlo k narovnání smluvních vztahů vztahujících se k provozování posilovny umístěné v severní tribuně stadionu Sigmy Olomouc. Ukončili jsme letitou nájemní smlouvu se Sigmou a uzavřeli novou nájemní smlouvu přímo s provozovatelem posilovny, který se nemění. Také s touto investicí můžeme být spokojeni, nájemné ve výši 353 tisíc Kč při nákladech 20 tisíc Kč znamená za loňský rok zisk 333 tisíc Kč. Ubytovna fotbalistů Sigmy je také zisková záležitost, loni činil zisk přes 142 tisíc Kč.

Naše největší investice, a to nemovitost na Dolním náměstí v Olomouci, přináší také nejvíce starostí. Po skokových změnách cen plynu a elektrické energie v minulých letech se situace stabilizovala, ale nazpět se již nikdy nevrátí. Pro vaši představu – jen vytápění nás v loňském roce stálo 421 tisíc Kč, a to při meziročním poklesu spotřeby plynu o 20 %. Situace v oblasti pronájmu nebytových prostor nepřeje majitelům a změna tohoto stavu je v nedohlednu. Přesto hospodaření skončilo v plusových číslech a zisk z této investice v roce 2023 činil 701 tisíc Kč, bohužel podstatně méně, než se při koupi předpokládalo.

Po dlouhých letech chátrání se loni v plné kráse představila světu nově zrekonstruovaná Nitscheho vila v Jeseníku. Po převodu do majetku diecéze zde proběhla rozsáhlá rekonstrukce a po zdárné kolaudaci v polovině loňského roku se investice pomalu vrací zpět. V loňském rozběhovém roce činil zisk 176 tisíc Kč. Jeden byt je určen k rekreaci a krátkodobému ubytování a mám radost, že si k nám našli cestu i návštěvníci z jiných diecézí.

V roce 2023 se naplno rozběhla rekonstrukce chaty na Ostravici s plánovaným ukončením v jarních měsících letošního roku. Také zde bude po dokončení možnost krátkodobých pobytů jak pro členy církve, tak pro veřejnost.

Diecéze má také finanční investice, a to zápůjčky kryté zástavním právem k nemovitostem a termínované vklady. Celkem bylo takto zainvestováno 19,3 mil. Kč. Průměrné zhodnocení těchto investic dosáhlo v loňském roce 5,4 %.

Závěrem se dá konstatovat, že všechny naše investice jsou ziskové, otázkou zůstává, zda v dostatečné výši. Realizované investice jsou totiž jen jedna stránka mince, tou druhou je klesající příspěvek od Ministerstva kultury na mzdy. Tento příspěvek naší diecézi se každý rok snižuje o 670 tisíc Kč. V roce 2015 byla roční výše příspěvku na mzdy 13,4 mil. Kč, letos to bude již jen 7,4 mil. Kč, ale to je už téma pro jiný článek.

Radek Hruška

Velikonoční kvíz

Poznáte, ve který den se která velikonoční událost stala?

1. Květná neděle
 2. Zelený čtvrtek
 3. Velký pátek
 4. Bílá sobota
 5. Hod Boží velikonoční
-
- A. Ježíš byl vyslýchán Pilátem a potom ukřižován. Tento den je smutný – v katolické církvi např. nezvoní žádné zvony – říká se, že odletěly do Říma.
 - B. Ježíšův slavný příjezd do Jeruzaléma na oslátku, kdy mu všichni provolávali slávu a prokazovali úctu.
 - C. Čekání.
 - D. Ježíš s učedníky zasedl k poslední večeři. V noci ho potom zatkli a odvedli před veleradu.
 - E. Ježíšovo vzkříšení.

Lidová rčení

Zjistěte si, co znamenají tato lidová rčení. Však vy už budete vědět, kde. Zapište si, na co jste přišli, a zkuste to pak někomu vysvětlit – nejdřív doma, a pak třeba ve škole. Uvidíte, že budou všichni říkat, jak jste chytrí.

- >>> Dostal se tam jako Pilát do kréda.
- >>> Myju si nad tím ruce...
- >>> Jeruzalémský syndrom.
- >>> Jidášský groš.
- >>> Vzít na paškál. Vzít (si) někoho na paškál.
- >>> Houby s octem. (*Pozor, nemá to nic společného s jídlem!*)
- >>> Ecce homo!
- >>> INRI

Velikonoční bohoslužby	24. 3.	28. 3.	29. 3.	30. 3.	31. 3.	1. 4.
Náboženská obec	Květná neděle	Zelený čtvrtek	Velký pátek	Bílá sobota	Hod Boží velikonoční	Pondělí velikonoční
Doubrava – Husův sbor	8:00	16:00	16:00	16:00	8:00	
Frýdek – Místek				16:00		
Hradec nad Moravicí					10:30	
Kunčice pod Ondřejníkem					8:30	
Nový Jičín	15:00		15:00		15:00	
Opava	9:00			17:00	9:00	
Ostrava – Heřmanice	10:00				10:00	
Ostrava – Hrabůvka					15:00	
Ostrava – Mariánské Hory	9:00	16:00			9:00	
Ostrava – Michálkovice					10:00	
Ostrava – Moravská a Slezská	9:30				9:30	
Ostrava – Polanka	8:45	17:30			8:45	
Ostrava – Radvanice				18:00	8:00	
Ostrava – Stará Bělá	8:00		16:00	16:00	8:00	
Ostrava – Svinov	10:15		17:30		10:15	
Ostrava – Zábřeh	10:00				10:00	
Rožnov pod Radhoštěm					10:00	
Rychvald	8:30	17:00		17:00	8:30	
Studénka	9:30				9:30	
Vratimov		17:00			8:30	
Olomouc	9:00		15:00	19:00	9:00	
Černovír						10:00
Bruntál					11:00	
Kojetín	10:00	16:00			10:00	
Skalka					8:15	
Krnov	Pro NO CČSH v Krnově je možnost využít bohoslužeb v Bruntále 31. 3. v 11:00					
Troubelice					9:30	
Uničov – hřbitovní kaple						2. 4. 9:15
Újezd						8:00
Dlouhá Loučka – kostel ŘKC						10:00
Jeseník						5. 4. 14:00
Zábřeh	9:00		16:00		9:00	
Dubicko	10:30		17:00		10:30	
Zvole					13:30	
Přerov	10:30	17:00			10:30	
Lipník nad Bečvou					17:00	
Šumperk	10:15			17:00	10:15	
Hostice					8:30	
Loštice	8:30	15:30	16:00	18:00	8:30	
Chudobín			18:00	20:00	10:30	
Litovel	9:00	16:00	17:00	18:00	9:00	
Šternberk		17:00	17:00		9:00	
Rýmařov					10:45	
Horka nad Moravou					8:15	
Náklo					14:00	
Olomouc–Hodolany	9:00	18:00	18:00		9:00	
Olšany					11:00	
Chválkovice – domov seniorů				9:00		
Hranice	9:00	14:00		9:00		
Velká Bystřice	9:00				9:00	
Velký Týnec	Pro NO CČSH Velký Týnec jsou bohoslužby společné s NO CČSH Velká Bystřice					

KUK aneb Kam za uměním a kulturou

MEZINÁRODNÍ HUDEBNÍ FESTIVAL LEOŠE JANÁČKA

V duchu oslav 170. výročí narození Leoše Janáčka se ponese letošní ročník Mezinárodního hudebního festivalu nesoucího jeho jméno. Festival potrvá od 30. května do 3. července a sjede se na něj česká i světová interpretační, pěvecká a baletní špička. Přijede například inovativní cembalistka Barbara Maria Willi, britská sopranistka Claire Booth, australsko-britská dirigentka Jessica Cottis nebo nositel Řádu Britského impéria z roku 2023 tenorista Nicky Spence. Vystoupí také slavná baletka a choreografka Věra Kvarčáková doprovázená hvězdami světové balení scény. Na programech se objeví velké symfonické orchestry, jako jsou Symfonický orchestr Českého rozhlasu, Filharmonie Opole nebo Sinfonia Varsovia. 29. 6. proběhne také velká oslava skladatelových narozenin v Hukvaldech ve spolupráci s Nadací Leoše Janáčka a Českou filharmonií. Více na mhflj.cz

FESTIVAL KLÁŠTERNÍ HUDEBNÍ SLAVNOSTI

V pořadí již 18. ročníkem mezinárodního hudebního festivalu Klášterní hudební slavnosti bude rezonovat téma „Z českých luhů a hájů“. Prostřednictvím festivalu se vzpomene velkých hudebních výročí B. Smetany, A. Dvořáka, L. Janáčka, ale i F. I. A. Tůmy či Jiřího Šlitra. Již tradičně se můžeme těšit na jedno hudební téma – 250 let od úmrtí barokního malíře a rodáka z Janovic u Rýmařova J. K. Hladkého. Návštěvníci si mohou vybrat z 21 koncertů na 18 místech.

ROK ČESKÉ HUDBY

JAN ŽIŽKA 600 let
1424 - 2024

Rok 2024 je označován jako Rok české hudby. Dne 2. března uplyne 200 let od narození Bedřicha Smetany, 1. května uplyne 120 let od úmrtí Antonína Dvořáka, 3. července uplyne 170 let od narození Leoše Janáčka a dne 4. ledna uplynulo 150 let od narození Josefa Suka. Církev československá husitská uzavřela memorandum o spolupráci v hudební a kulturní oblasti s Uníí českých pěveckých sborů. Kéž hudba obohacuje a rozradostňuje náš život!

Řešení Velikonočního kvízu:
1-B, 2-D, 3-A, 4-C, 5-E

Pozvání na akce

V pátek 7. června se bude konat již 16. ročník celorepublikové akce **Noc kostelů**. Přihlašují se jednotlivá místa napříč ekumenou. Abyste si mohli lépe vybrat, kam letos se svými přáteli zavítáte, navštivte web www.nockostelu.cz, kde naleznete aktuality o přihlášených a programu.

Pouť na Ostravici. Společné setkání k uctění památky Mistra Jana Husa na Ostravici u Winklerovy zvonice je plánováno na středu 5. července v 10:00. K dispozici bude i nově opravená chata a upravené okolí.

Zpíváme pro UNICEF. Nenechte si 20. 3. v 18:00 ujít sborový koncert Zpíváme pro UNICEF, který se koná v Husově sboru ve Staré Bělé. Vystoupí na něm dětské pěvecké sbory ZUŠ V. Petrželky Malíček a Špalíček pod vedením sbormistryně Petry Rašíkové a vokální ansámbl Notabene se sbormistryní Danielou Střílkovou.

Náboženská obec Církve československé husitské v Opavě si Vás dovoluje pozvat ke slavnostní bohoslužbě s přednáškou věnovanou výročí **600 let od úmrtí Jana Žižky a pobytu husitských vojsk v Hradci nad Moravicí**. Akce se koná v sobotu 18. května od 14:00 v husitské kapli v Hradci nad Moravicí. Po bohoslužbě nás čeká průvod městem na osvětovou přednášku o Janu Žižkovi. Těšíme se na vaši účast.

Památník Jana Žižky
v Hradci nad Moravicí

Jarní koncert. Naladit se na příchod jara bude možné 17. 3. od 16:00 na Jarním koncertu v Husově sboru ve Staré Bělé. Na koncertě vystoupí pěvecká skupina Čarozpěv, Smyčcové trio Lidové konzervatoře Ostrava, posluchači Andrey Jurčíkové z Lidové konzervatoře Ostrava, Jiřina Řezanková – klavír, Jana Burdová – housle.

Ostrava–Heřmanice. 8. 3. 2024 od 15:00 – Mezinárodní den žen se společným posezením, drobným občerstvením a sborovým zpěvem v Husově sboru. 19. 5. 2024, na Svatodušní neděli, v odpoledních hodinách – **Smažení vaječiny** v Husově sboru.

Náboženská obec Církve československé husitské v Ostravě–Svinově zve do Husova sboru na **koncert Mužského pěveckého sboru Vítkovice**, který se koná se v neděli 12. května 2024 v 17:00.

Náboženská obec v **Rychvaldě** si bude 8. září 2024 připomínat 100 let od položení základního kamene Husova sboru. Průběh oslav zatím připravujeme jako i jiné obce naší diecéze.

Do té doby vás však zveme k jiným setkáním:

Na Zelený čtvrtek 28. 3. se v 17:00 setkáme při sederové večeři – vzpomínce na odchod Židů z egyptského otroctví do země zaslíbené.

Na Velký pátek 29. 3. půjdeme odpoledne už tradičně s našimi římskokatolickými bratry a sestrami obcí křížovou cestou z místního hřbitova přes Husův sbor do kostela sv. Anny.

Na Bílou sobotu jsou bohoslužby v 17:00.

Na Velikonoční neděli 31. 3. se v 8:30 budeme těšit při bohoslužbách se svátostí biřmování.

V sobotu 20. 4. v 16:30 nás potěší koncertem orlovští Permoníci.

V úterý 7. 5. v 16:30 nám ke Dni matek zahrají děti z naší ZUŠ.

V neděli 26. 5 se od 15:00 koná v Husově sboru už devátý ročník Rychvaldského jara – pěvecké sbory z celé republiky nám ukážou *a capella* krásu nejlepšího nástroje – lidského hlasu.

V pátek 7. 6. vypukne v 18:00 Noc kostelů. Program jako tradičně připravujeme k výročí hudebním i literárním. S programem seznámíme včas.

V sobotu 22. 6. nás pak od 14:00 rozveselí na farní zahradě Slunovrat.

V sobotu 5. 7. v 17:00 se od Husova sboru odebereme na hasičárnu k uctění památky M. Jana Husa zapálením hranice.

V neděli 6. 7. v 8:30 pak budou slavnostní bohoslužby.

Na všechny z vás se v Rychvaldě těšíme.

Rada starších CČSH Rychvald

Vikariátní shromáždění pro Ostravsko se uskuteční v sobotu 6. dubna 2024 v 9:30 v Husově sboru v Ostravě–Mariánských Horách. Vikariátní shromáždění pro vikariáty Olomoucký a Šumperský se uskuteční v sobotu 13. dubna v 9:30 v synagoze v Hranicích. Srdečně zveme nejen delegáty, ale všechny věřící z daných oblastí, kteří mají zájem o modlitbu, informace z diecéze a vzájemný dialog.

Diecézní shromáždění se bude konat v sobotu 25. května v 9:30 v Husově sboru v Olomouci. Po úvodní bohoslužbě bude následovat jednání s tradičními body týkajícími se života diecéze. Oceněny budou také další osobnosti, které přispěly ke společnému dílu na vinici Páně.

K ikonám na přední a zadní straně obálky

Ivanka Demchuk je ukrajinská výtvarnice (nar. 1990). Vystudovala střední umělecko-průmyslovou školu a následně obor sakrální malby na Akademii výtvarných umění ve Lvově. Věnuje se malování ikon. V pravoslavném prostředí se říká „psaní ikon“. Drží se dávných tradic, ale přesto se ve výtvarném výrazu citlivě přihlašuje k modernímu umění. Nebývalo zvykem, aby ženy malovaly ikony. Dnes je ale na Ukrajině víc umělkyně, které se věnují přísně regulované náboženské tematice s nenápadně akcentovaným moderním malířským stylem. O jejich díla je ve světě zájem, v západních zemích už bylo uspořádáno několik výstav.

Uvedením ikon si současně připomínáme, že to bylo právě před sto lety, kdy v Církvi československé skončila takzvaná pravoslavná krize. Církev hledala nové ukotvení, věroučné i správné, když se ukázalo, že většina katolíků v zemi se k ní nepřidá, což zřejmě zakladatelé očekávali. Matěj Pavlík, jeden z reformních kněží, kteří vyhlásili Církev československou, byl z těchto důvodů v roce 1921 v Srbsku vysvěcen na biskupa, pravoslavného. V roce 1924 se ale ideové spory v mladé církvi ustálily a pravoslavný směr uznal své menšinové postavení a odtrhl se a vytvořil Českou pravoslavnou církev.

Ostatně v Chudobíně u Litovle máme díky těmto událostem tři kostely, každý jiné církve. A ten, který je Církvi československé husitské, má výrazně pravoslavný vzhled.

V Církvi československé husitské je respekt k pravoslavným tradicím součástí jak tradiční liturgické zbožnosti, tak i teologického učení. Matěj Pavlík, později jménem biskup Gorazd, se stal významnou postavou našich moderních dějin také kvůli svému statečnému postoji, a nakonec i mučednické smrti za heydrichiády.

Husův sbor Doubrava

Husův sbor v Ostravě – Hrabůvce

Ikony Ivanky Demchuk